

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును
Post Box No. 212. Telephone No. 2544.

పుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ నవంబరు 2-వ తేది శుక్రవారము } No. 179
Vol. 16 } శ్రీ విభవనాథ నంపత్తుర ఆశ్రయజమాన బహుళ పంచమి } సంవిక ౧౭౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

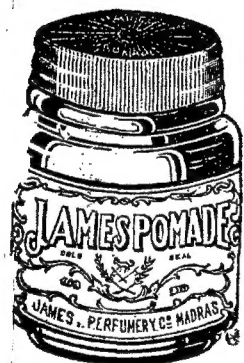
గొప్పగొప్పవారితో కలకునేలు
జాగ్రత్తావత్రములు పొందియున్నది
నొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
మాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల పోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల యాపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములకు
నొప్పులకు నొకటివంటిది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొని
తావము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నభా సీసా 1-8 0-10-0
డబ్బా 1-3 0-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుంచవలెనది.
అమృతాంజనం డిస్కో
6, 7 లంబు కెటిపీథి, మద్రాసు
109, ఫోటో డ్వి, ఫోటో, లాంజాయ

భారతీయులారా! భారత దేశాభివృద్ధి మీ చేతులలోయన్నది!!
యిది పరిశ్రమల సభివృద్ధిచేయుటయే!!!

జేమ్స్ పామేడు

ఇది జలవెండ్రుకలకు నలుపుదనమునిచ్చి సభివృద్ధిగలది పోషించుటకును
అవ్యుత్సహనమైనది. ఇది క్రాంతిలకు మిక్కిలి ఉపయోగము. అతికొకలై కుప్పించి
నాదిన శరీరములకు రాచినయడల చర్మమును వృదువుడలది దేహమునకు కాఁచినిచ్చును.
యందు కన్నులకును మెదడునకును చలనదనమునిచ్చు బాదము అయిత్ వగయిరా జను
లలు చేర్చబడినవి. యింకను గాయములు బొప్పిలు కాట్లు చరికాలములో చర్మము
పగలుట. వీటికి మిక్కిలి గుణముఁబుచ్చును. యిది బహుళాలో విక్రయించు జేమ్స్ పామేడు
కంటికి కాదు. చూడగనే నిర్మలత్వము గ్రహించగలదు. యిది "పామేడు" కంటెనర్
వారు 'ఈస్ట్' వహించునట్టి కుగుణములను కలిగియున్నది. దీనిపరిమళము మిక్కిలి
మనోహరమైనది.

ప్రతి బడ్డి. నిర్మలత్వమునకు 1000 రూపాయలు గ్యారంటీ బుడ్డి 1 కి

డి. వెంకటసుబ్బయ్య శెట్టి అండ్ బ్రదర్స్ ప్రాప్రయిటర్స్, 0-5-0 డబ్బా 3-0-0.

జేమ్స్ వెర్ ఫ్యూమరీ కంపెనీ, నెం. 100 అన్నాపిల్ల వీధి, మద్రాస్.

ప్రకటన

జె. ఐ. కేన్. క్రెష్టింగ్ మెషిన్ కంపెనీ

వారి ఖ్యాతిగాంచిన ట్రాక్టర్లు నాగళ్లకు కట్టెణిడియాకు మేము పోల్వకెట్లుగా
సర్పాటు కాబడితిమని యిందుమూలముగా తెలియజేయుటకు సంతసించుచున్నాము.

స్థాకులు యిప్పుడే దిగుమతి అయినవి. పూర్తి వివరములకు వ్రాయును.

అడిగినవారలకు క్యాటలాగు వెంటనే పంపబడును.

మాస్సీ అందుకో లిమిటెడ్,

పోస్టుబాక్సు నెం. 60 రాయపురం మద్రాసు.

కాండో లేహ్యము.

గ్యారంటీ: కాస్తాక్రముగ కాబడినది!
20 తులముల డబ్బి రూ 2-0-0 మాత్రమే.

కపాలాభివృద్ధి ప్రత్యేకము
ఈ లేహ్యము ఒక గొప్ప మహాత్ముని శ్రాంతిగా కని
పెట్టబడినది. మాకాండో లేహ్యము నేనింక యింక
చుక్కలత్వము స్వచ్ఛత్వము, కాప, క్యాం, పొండుపు, దుర్బ
లత్వము, అరుచి, సుందరత, నిశ్శక్తి, పురాతనజ్వరము
మొదలగు మహావ్యాధులు నిర్మూల్యము యింక
కేవలారాభ్యుదయ వృద్ధినిగలుగును. ఇది ప్రతిదినము తప్పక
నేనించవలెనది. అనేక యోగ్యతా క్రితినై నప్పుడున్నది.
ఇంకా దీని ఆయుర్వేదములు వాడుచున్నప్పుడు పంక
బడును. ఒకడబ్బా నేనించినచో దీని ఆయుర్వేదములు అనతి
కాలములోనే బడయుగలదు. ప్రత్యేకము తిని యింక తప్పక
రుగమునిచ్చును. నేడే ఒకడబ్బాకు ఆర్డర్ క్రా. ఎను.
మనీజరు:—

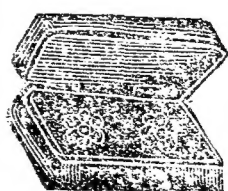
గుప్త ఆయుర్వేద నిలంపం,

బరంపురం పిట్ (గంజం పిట్లా.)

వివరములు! భక్త వరదము!! స్వీకరము!!!

రోల్టెగోల్డు

ఇమిటేషన్ పజ్జపు కమ్ములు.

ఈ కమ్ములు సూర్యముగా సీమ
లోనుండి వచ్చియున్నవి దీనియొక్క
కట్టు రమణకు పైగ బహు ముందు
ముగాడు ప్రకాశముగా నున్నవి. ఇవి
రోల్టెగోల్డు అనునాలోవాపుజనచే కట్టు
బడి యున్నవి. బహుళములకు దీనియొక్క ప్రకాశమును.
విశేషక అని మెరుకుటవారు ఇవి ఒకటి కొనినచోకి 4 అం
మైన బెడ్ రూం పోటోపటములు ఇవముగా యివ్వబడును.
తెలుపురాళ్లు జత 1 కి ధర రూ 1-4 0.
పెలుపురాళ్లు జత 1 కి ధర రూ 1-4 0.

ఎం. ఎఫ్. సరస్వతి అంబు శో,

నెం. 11 ఆరుమొగం వీధి, పామి, పిట్లా, మద్రాసు.

బలగం పు బ్రహ్మం నాదేవం అందు కో,

第二輯：中國文學名著選讀

చిరునామ ఎన్. గోపాల్ అనుకు కంపెనీ,
18. రాజాజుడయ్యపేట పి.సి, సామలకూడపేట, మదరాసు.

The Organising Inspector:
The Mysore Agricultural
Dairy Farm Co. Ltd.,
Malapuram, East Godavary Dt.

ఆంధ్ర మహాభారతము

శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య పంతులుగారి
యువనాటము

ప్రథమోపన్యాసము

చెన్నైలో నిత్యశాసనముగా యాజమాన్యమున
శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య పంతులుగారి యమ్, ఏ గారు "ఆంధ్ర
మహాభారతము" గూర్చి ప్రథమోపన్యాసమును 80 వ తేదీ
మంగళవారమునాడు శ్రీధర కళాశాల ఆంధ్రకళాభవన
మందు గావించిరి. భక్త శ్రేణులైన వారిలో శ్రీయుతులు
శ్రీమద్రాజగోపాలరావు, దోనా మంకటస్వామిగుప్త,
వల్లంపల్లి సోమశేఖరశాస్త్రి, పింగళి జ్యోతికాంత్ గార్లు మున్న
గు విద్యజ్ఞులు గలరు.

ఉపన్యాస సారాంశము

ఆంధ్రభాష వాఙ్మయముల చరిత్రన గ్రహించి తెలుగు
కొనవలసిన యావశ్యకత మనకుగలదు. ఆంధ్రభాషాచరిత్రను
గూర్చి తెలిసికొనవలెనన్నచు, ఆంధ్రవాఙ్మయ చరిత్రనుగూర్చి
తెలిసికొనవలెనన్నచు, ఆంధ్ర భారతము సాధారణముగా జేసి
కొని బయలుదేరవలెననిది. ఆంధ్రవాఙ్మయ మహావ్యక్తులను
కెడి మూలము. ఆంధ్రభాషా మహాప్రసంగం కష్టతగిలి
నిలువదెట్లెని యొక పెద్దయానా. ఈ వాఙ్మయ పంచమ
నకు సారణమైన భారతము త్రిపురపూర్వ శోభితము. అందు
తిక్కనాద్యులు మూలపుర పుడసి చెప్పవలెనన్నది. ఆంధ్ర
వాఙ్మయ పరిణామమును మనము తెలిసికొనవలెనన్నచో దాని
పరిణామరీతిపట్టి యాచర్యములగు విభాగించి విమర్శింప
వచ్చును. మొదటిది ప్రాచీన ప్రాచీనము. ఈయనగము
లో మనకు లభించిన గ్రంథము లేవి లేవు. కాని గద్యపద్యభి
కములగు శాసనములు కొన్ని కలవు. రెండవది. పురాణయుగ
ము, భారతాదిగ్రంథములు నితరపురాణములు తెలిసింపబడిన
కాలము. ఈయనగమునందలి గ్రంథములు భాషాంతరీకరణము
అనియే చెప్పవలెనన్నచు, ఆంధ్రభాషలో నిజమైన కవిత్వ
యీకాలముననే బయలుదేరినది. మూడవయుగము శ్రీశాధ
యుగము. ఇది కవులకు పాండిత్యపకటనా కాలములను
పెడగుచున్న కాలము. తరువాతి ప్రబంధయుగమునకును వెను
కటి పురాణయుగమునకు మధ్యనున్న యొకవిధమున సంగి
యుగముని చెప్పవచ్చును. శాలివాహన ప్రబంధయుగము. మను
వసుచరిత్రాది ప్రబంధములు బయలుదేరిన కాలము. కవిత్వ
స్వాభావికతయు కొంతకంతకంటె పొరగిరికి నియములు
పెరిగినకాలము. ఐదవది దక్షిణదేశ వాఙ్మయయుగము. దీని
యందు దాధునిక యుగవిహితములగుద కొన్ని కనబడుటచే,
ప్రబంధయుగమునకు సాధునిక యుగమునకు నొకవిధమున
సంగియుగముని చెప్పవచ్చును. ఆరవది పాశ్చాత్యసంస్కరణములన
నుకూల చెప్పముతో వికసించుచున్న వాఙ్మయయుగము ఆధుని
కయుగము. ఇటు పరిణామమును బొందిన ఈ యాంధ్రభాష
వాఙ్మయమున కిభారతము మొట్టమొదటి యుద్ధగ్రంథములయె
గాక భాషాప్రయోగవిషయమునగాని కవిత్వవిషయ
మునగాని దీనిని వివరించిన గ్రంథము లీభాషలో బయలుదేరనే
లేదనట సాహసాత్తి కాకరదు. ఇందలి ప్రాచీనాంధ్ర
భాషా జాతీయ ప్రయోగచతుర్ముఖము నుజ్జ్వలముగాన
రావు. సంస్కృత భాషా ప్రవాహమునబడి కొట్టుకొనిపోకుం
డగ తెలుగు పలుకుబట్టిను జాతీయమున తిక్కనాద్యులు స్వీయ
భాషయందు దత్తవంశాభిమానముకలవాడై, ఈ భారతయుగమున
నిలిపి యాంధ్రభాషను మహావంశారము చేసినవాడెకాడు.
కావున శాంధ్రభాషాచరిత్ర కీర్తిని తెలుగు గత్యంతోపకారకం
దైయున్నది. ఇక నీతని కవిత్వపు మత్తదృశ్యము. భాషాంత
రీకరణచరియే చెప్పవలెనన్నచు తన ప్రతిభాశక్తిచే నదా
నిని నూతనస్పృహ జేసికాడు. భారతమునందలి ఈ తిక్కనాద్యుని
నూతనకల్పనలే తరువాతి ప్రబంధ వాఙ్మయములకు మార్గ
దర్శకములైనవి. ఇట్లాంధ్రభారత శాంధ్రభాష వాఙ్మయ
ముల విమర్శన సంస్కరణను నెఱవేర్చుదరణియై ప్రథమమున
గ్రహింపబడిన గ్రంథములనున్నది. తిక్కనాద్యుని స్వతంత్ర
కవిత్వాప్రకాశము మొదట, ఎంతవరకు గలనో తెలిసికొనవలె
నన్ను, మూలము వ్యాసరచితము గావున, సామూహికగ్రంథము
తో పరిపూర్ణమైనదానిగాని సూత్ర ప్రతిభావిశేషము కళా
చాతుర్యము మనకు దెలియవు. కావున మూలభారతముతో
బోల్చి చదువుటయు శాస్త్రీయమగుచున్నది. మూలపుటలనే
కరితులుగా నుండుటచే భారతకవులే ప్రతిపక్షి రచించినా
రను సమస్త యొకటి బయలుదేరుచున్నది. అయితే ప్రస్తుత శాంధ్రభాషలో భారతమే మొదటి గ్రంథ
ముగా నేర్పబడుట నది యట్టి భాషలో సాధిగా రచించబ
డుటకు గల కారణములను తెలిసికొనవలెనన్న నంతకంటెబా
ర్ధముగల దేశభాషావాఙ్మయ చరిత్రలను గొంత పరిశీలింప
వలసియున్నది.

విమర్శనా పద్ధతులు:— ఏ వాఙ్మయమునందును ఏ పు
స్తకమున కాపుస్తకమున జరుపుకొని యొకటి విశేషములను
దెలుపుట వానితో దృష్టిపడుటయొక పద్ధతి. సాహిత్యపద్ధతిని
అలంకారికపద్ధతిని రీతిగూర్చి, దోష, పాశ్చాత్యములకారణుల
విశేషములను వ్యక్తపఱచుట మఱియొకటి. ఒక గ్రంథములో
ని విశేషములను దానిని రచించిన కవియొక్క జీవితమున
కును గల సంబంధము వారసి ఆక డట్టిగ్రంథము సారాంశ రచిం
చుటకు గల కారణములను సాధనసంకల్పి దెలుసుకొనవలసికి
వరసర సంబంధము సమన్వయము కల్పించుచు సాగ్రంథము
సాకవియొక్క యితర గ్రంథములతోను అట్టి గ్రంథముల రచిం
చిన యితరకవుల గ్రంథములతోను బోల్చి యదానిననన బయలు
దేరు స్వరసములను తెలిపటము మూడవపద్ధతి. ఒక కవికి
సాతీరవనలకు గల సంబంధమునగాక వీనికి సాయ దేశకాల
పరిస్థితులకును గల సంబంధమునుగూడన గ్రహించి యాయా యు
గములందలి కవిత్వరీతులను సాయకవుల రచనలకును సమ
న్వయముచూపి యొక కవికాలప్రవాహమున బదిపోయేసా
శ్రాత్తులగుట ప్రోత్సహించి, విచారించి ఆయా యుగ
ములయందు సాయకవుల స్థానమును నిర్ణయించి యర్పించట
కాల్గిన పద్ధతి. వీనిలో మొదటి రెండు పద్ధతులే పూర్వకాల
మునుండియు మన దేశములో వ్యాఖ్యానకర్తలచే నవలంబింప
బడుచున్నవి. ఈ రెండును పాశ్చాత్యసాహిత్య విమర్శకుల
నెరిగినవారితే నీటివలెకాలమున అవలంబింపబడుచున్నవి.
ఆంధ్రభారతము నీదృష్టితో విమర్శించిన శాంధ్రవాఙ్మయమున
వీనికిగల ప్రాముఖ్యము తెలియగలదను నుద్దేశముతో, ఆ రచిం
పబడుకాలమునాటికి గల దేశకాలపరిస్థితుల నిందుక తెలుపుటకు
యత్నముచేసెదను. ఈ సందర్భమున నీదక్షిణదేశమునందలి యి
తర ద్రావిడభాషలలో శాంధ్రమునకంటె ప్రాచీనమునా
వాఙ్మయమునంద శాంధ్రమున తేలుచుండుటకు గల కారణములనుగూడ
తెలిసికొనవలసియున్నది.
క్రీస్తునకు బూర్వము చిరకాలముక్రిందటనే ద్రావిడులను
తెలువనాత్తు దేశముననువచ్చి దక్షిణదేశమున చేరినారు.
అప్పుడు కొంఱు మధ్యదేశమునను నిలచియుండినారు. వీరం
దకు సాయదేశమునందలి యాదిమనివాసులతో గలసిపోయి
తమభాషను వృద్ధిపొందించుకొనుటచే ప్రాచీన ద్రావిడభాష
యనున దొకవిధముగా నేర్పడియుండును. వీనిలో నాదిమని
వాసులభాషయు గొంత కలిసియుండును. దక్షిణదేశమునకుఁ
బోయినవా రాదిమనివాసులకంటె వాగరకులగుటచే వారచ్చుల
కాలక్రమమున రాజ్యములను స్థాపించుకొని భాషావాఙ్మయము
లకువగిన ప్రాత్యసామ కలుగజేసినారు. అప్పటివారి వాఙ్మ
యము రాజుల వీరకృత్యములను వదాన్యతమును దేశముయొ
క్క నితిగతులను ప్రధానవిషయముగాజేసికొని దేశీయవృత్త
ములతోజేయబడిన వర్ణనలతోనిండిన వివరణతోగూడియున్నది.
భాష విశేషముగా సంస్కృతసంపరక్రమంతో ద్రావిడభాష
యొక్క ప్రాచీనస్వరూపమును దెలుపుచున్నదై యున్నది
కవులలో వల్లభు రాధ్యులే యున్నను వారు దేశభాష నభ్య
సించి దేశీయులలోగలనీ దేశీయులకొలక గ్రంథములను రచించి
రిగాని వర్ణనసంఖ్యాకరై యుండుటచేకాబోలు దేశభాష నంగ
ద్రోక్తి సంస్కృతముతోనో, ప్రాకృతముతోనో, సంస్కృతభా
షయ్యమున దేశభాషతోనో రచించుట కలుగింపలేదు.
ఇది ప్రాచీన ద్రావిడవాఙ్మయశిలి. తరువాతివాఙ్మయములో
సంస్కృతముయొక్క పాఠ మెప్పుగావచ్చినను మొదటిసం
దియు తక్కువగ నుండుటచే, నితర ద్రావిడభాషలలోవలె
గాక, ఆ భాషయొక్క ప్రాచీనస్వరూపము కొంత నిలిచి
యుండుట కలసింపినది.
ఆంధ్ర గేన్నడదేశము ద్రావిడదేశమున కుత్తరభాగమున
నుండుటచే గాబోలు దీని కుత్తరహిందూదేశముతో సంగ
బంధ మెక్కినయై, యప్పటి భాషానితి కొంత నేలయున్నది.
దక్షిణ దేశములకు 'వెళ్ళి' మొదలగు తెలువనా పోయి యున్న
ట నివాసముల నేర్పడుకొన్నకాలముననే కొందఱా వెలు
బానివార కావచ్చును ఈ మధ్యదేశమునగూడ నిలిచి యీ
పాఠములనున్న యాదిమనివాసులతో గలసిపోయి యున్నట్లు
నివాసముల నేర్పడుకొనిరి. అయితే మఱియొక విశేషమేమన
గా మఱికొంతకాలమున కుత్తరదేశమునందీ ఆ యుత్తరదేశము
లో నుండిన ఆర్యునివాసులతోనో ద్రావిడులతోనో కలిగిన
కలయికచే గాబోలు శాస్త్రజనసంఘముచే నేదభిప్రాయముగ న
లంపబడినవాడను విశ్వామిత్రకావములను, వికరయ శ్రా
వ్యముననే మేల్కొనబడినవారను అరు శాంధ్రాది తెలు
వారు ఆ దేశమునందలి యీ దక్షిణమున మధ్యదేశము సా
క్రమించుకొనుట కలుగింపినది. వీరభాష ప్రాకృతమై యుం
డును. అక్కడ నేదభిప్రాయముగ నుండునదిను, వ్యయముగ
సాధ్యకాతులలోనివారే యగుటచే వీరకా వ్యవహాసమునందును
అగ్రభాషయందును విశేషాభిమానముండక తప్పదు. వారిదేశ
జనలలో గలనీ ఆధికసంఖ్యాకులగనే వచ్చి చేరియుండుటచే
నీ దేశమున దను విజ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుచు బుద్ధిబలము
కేతను, దేశబలముచేతను, నీ దేశజనలపై తమ యధికారమును
నెఱపి, మఱికొంతకాలమునకు రాజ్యమును స్థాపించుకొని

యుత్తర హిందూస్థానమునను వ్యాపింపజేసి యాంధ్రసా
మ్రాజ్యస్థాపకత్వ లై నారు.
ఈకారణముచేతనే యామధ్యదేశమునందలి అందు మధ్య
ముగా నీ తెలుగు దేశమునందలి ప్రాచీన భాషకు ప్రాకృతభాష
సంపరక్రమ విశేషముగా గలిగినది. కావుననే యీతెలుగుదేశ
మునందలి భాష విశేషముగా మార్పుబొంది ప్రాకృతవికారమే
యని కలంపబడునట్టిసిరికి నచ్చినది. ఇతరములగు దక్షిణదేశభాష
లనుండి విశేషముగా మఱిపోవుటయు కలుగింపినది. కన్నడదేశ
మున దీక్షాతులు విశేషముగా నెలకొనకపోవుటచేతనుగాబోలు
సాభాష తెలుగుకంటె మూలభాషకు సన్నిహితముగా గలబ
డుచున్నది. విశేషము ప్రాకృతభాషము లాంధ్రభాషలో నీకా
లమున ననగా శాంధ్రతెలుగువారు వచ్చి చేరినపిదపనే చేరి
యుండును ఆంధ్రభాషయు ప్రాకృతవాఙ్మయముగాన అని
విన్నుకొంటు నెద్దన చెప్పినట్లుగా శాంధ్రము ప్రాకృతవాఙ్మ
యముగలకు నిదియే కారణము. ఇంతకంటె ప్రాచీనములగు
ప్రాకృతభాషములు సంస్కృతభాషములు నీ యాంధ్రభాషలో
నుండియుండునగాని వానిని విడదీయుటకు నలయు సాధనసం
కల్పి యొక నేర్పడలేదు.
ఆంధ్రులు శ్రీ. శ. మూడవ శతాబ్దమున వీరదేశము నేలి
రి. వీరకాలమునందలి శాసనములు గ్రంథములగుద వారిభాష
లో అనగా ప్రాకృత భాషలోనే రచింపబడినది దేశభాష
కవలంబును లేకపోవుటచే దేశీయుల వ్యవహారములలో మాత్ర
మేయుండెను ఆంధ్రుల తరువాత బృహత్పలాయనులు కాలం
కాయనులు విష్ణుకుండినులు మొదలగువారియొద్దదేశమున-నగి
దేశమున రాజ్యముచేసిన ట్లగవడుచున్నది. వీరిలో కొందఱా
ర్థ మతావలంబులచే యెన్న ప్రాకృతభాషల ప్రాముఖ్యము
చెలగుచునే యున్నది. కాలంకాయనులకాలమునకు పొదమత
ము కొంత తగ్గి ఆర్యమునకు విజృంభింప సాగినట్లున్నది. వీరి
లో గొందఱు మేధయాగములను జేసి పరమమహేశ్వర విక్ర
దమును వహించినారు. ఇట్లార్యములతోపాటు సంస్కృత
భాష వ్యాప్తిలోనికి రాజొచ్చినది గాని దేశీ భాష ల
కవలంబును కలుగలేదు. ప్రభుత్వాలంబునను సంస్కృత
ప్రాకృతములకే వల్లపురాసములొద్దదేశముననున్నను వీరు
వేంగిదేశమునెల్లెట్లు కనబడరు. వీరిలోమూలపురుషులొకఁడగు
కన్యకు పెండ్లి నూడుటచే రాజ్యమును సంపాదించినట్లు శాసన
నిర్వచనము కనబడుటచే వీరు దేశీయులతో గలసిపోయి రచియే
రలంపదగి యున్నాను. వీరకాలములోగూడ సంస్కృతమునకును
కొంతవరకు ప్రాకృతమునకును గలయదరము దేశభాషకు గలిగి
నట్లులేదు. కాకవీరు కంచిరాజధానిగా దక్షిణము నేలినవారగు
టచే ద్రావిడభాషను పోషించినను ఆంధ్రభాష శ్రమియు నుక
కారము కలుగలేదు. ఈకాలమున శాంధ్రమున విశేషముగ
తత్వపుభాష చేరియుండును. రాజా లార్యమతాభిమానము
కలవా రగుటచేతనే యీతెలుగుదేశమున కుమారిపట్టాను లీకా
లము బయలుదేలి యార్యభాషామతములవ్యాప్తికి విశేషముగ
చేయూర నొసగుట కవకాశము కలిగినది.
తరువాత వచ్చినవారు చాళుక్యులు- లేక పల్లిరాజులు
వీరు వెనుకటి తెలువారికంటె దేశీయులతో నెక్కుడుసంబంధ
ముగలవారు. మొదటవచ్చిన ద్రావిడతెలువారినివారై యుండు
రు. ఆర్యమతవిజ్ఞానములప్రభావము వీరునకు విశేషముగా ప్ర
సరించుటచేసి వీరును సూర్యచంద్రవంశములతో తమవశక్రము
మును చేర్చుకొని, అగ్నిపూజ, అగ్నిచయనవాజపేయధులను
జేసి అశ్వక్షేదాభ్యుధానపర్వములను చేర్చుకొనినవారైన
ను, స్వీయభాషాభిమానమును వదలక దేశభాషలకుప్రాత్యసా
ముకలుగజేసి 'మునుమాగ్గకవితలోకంబున నెలకగ, దేశవికరను
బుట్టించి "తెనుగునంద్రవిషయమునది", కన్నడమును కర్నాట
దేశమునను నిలియున్నాడు మొదలగు 'పశ్చిమదేశప్రాంతము
లవారుగానుండి పశ్చిమదేశమునందలి బాదామిచాళుక్యులపేరు
నది 'నాగి'ను రాజధానిగా నేలినవారై మొదట కన్నడదేశ
భాషకు ప్రాత్యసాముకలిగించి, కన్నడ కరకనబుట్టించిన
వారగుటచే, కన్నడభాషయందలి కవిత్వ ఆంధ్రభాషా కవిత్వం
దై ముందు బయలుదేరట కలుగింపినది. తరువాత రెండవ
పులికే తూర్పు దేశమునై దాడిచేదలి దానిని స్వాధీనము చేసి
కొనవరకావర కబ్బిష్టు పరకు దాడిగాగల చాళుక్య రాజా లీ
దేశమును పాలించుచు నీదేశభాష కవలంబునం బొసంగిరి. ఈ
తని తరువాత జనుసంపా పల్లభుని కాలమునందయు శాంధ్ర
భాషలో ద్రావిడదేశ శాసనము లున్నట్లు తెలియుచుండుటచే
సత్యత్రయ విరుదాంకితుడగు పులికే కాలమునందయు యాం
ధ్రభాషకు నవలంబునము రొగిగినదని నిర్ణయింపబడియున్నది.
తరువాతి చాళుక్యరాజుల శాసనములకేయలు తెలుగులో
రచింపబడియున్నవి. వానిలో గొన్ని గద్యతోను, మఱికొన్ని
పద్యములతోను అనగా దేశీయ ఛందస్సుతో రచియింపబడిన
పద్యములతోను రచింపబడినవి. మఱి కొన్ని గద్యపద్యభి
ములై యున్నవి. వీనిలో గొన్నిటిలోని గద్యములను పద్య
ములనుగూడ సన్నయ భారతశైలిని పోలియుండుటచే నన్న
యకు కుమారు రెండునందల సంస్కరణములకు పూర్వమే యాతని
కవిత్వశైలి కొంతవర నేర్పడియున్నదని తెలియవచ్చుచున్నది.
కాని మఱికొన్ని శాసనములలో (అనగా లక్ష్మీపుర అహదన

కర యోగముల కావనమునాది భావ ములనుగ కర్మముగాని విశ్వరూపములపై ప్రాచీన భావార్థములను, ఆంధ్ర భావమై ప్రాచీన భావార్థములను ప్రధానమును చెప్పుచున్నది. కాబట్టి ఆకాలమున నాంధ్రమున కన్నడము నందువలె కొంత కవిత్వరచనయు జరిగియుండవలె ననటకు సం దేహములేదు. ఈదేశమునందలి కొన్ని చాళుక్యభావనములలో నేగాక, కన్నడదేశమునందలి, నృపతుంగ, పంపాదులకవిరచన సంస్కృత సమాన భూయిష్ట మైయుండుటచే నన్నయకు పూర్వము చాలాకాలము క్రిందటనే యాత్రై వాడుకలోనికి వచ్చిన దనట స్పష్టము. ఇట్లు చాళుక్య రాజుల యవలంబనమున ఆంధ్ర కవిత్వ ప్రారంభించినది.

ఇట్లార్థమున ప్రాబల్యముచేతను సంస్కృతభావముగల గౌరవముచేతను సంస్కృత భూయిష్టమైన తైలిలో భారతము రచించబడుటయు నదియే ప్రథమగ్రంథమునటు యు తలసింది వడి. ఇది శిష్టకవిత్వ. నన్నయ పండితులతోను రాజాకాలమున రచించినాడు. ఆంధ్రావళి మొదలుం బొరయుననికాదు. కావుననే యాతనిభావ సంస్కృత భూయిష్టమైనది. కాని అంతకుండు దేశీయమైనభావలో రచించబడిన కవిత్వ కొంత యుండియుండును. గాని అది దీనిధాటి కాకలేక నశించియుండును. తరువాతి కాలమున కైవకపులు బాను తెలుగున దేశీయధమములో రచించి జనసామాన్యమునకు నుపాధమగునట్లు చేసినాడు, నన్నయోడు.

“మార్గమార్గము దేశీయ
మార్గము నదలంగఁ దమకు వదివదలక దు
ర్గార్థ పదవర్తనదగు
మార్గపులందలచన లతిమహినుకవులకా.”

“నరకముగాక భావములు బాను తెలుగున నింపు పెం బడినా”

బాను తెలుగున రచింపవలెనని చెప్పియు తాను విశేష సంస్కృత సమాన భూయిష్టముగ రచించుటచూడగా, కైలియందును, ఆలంకారిక నియమములనుండు నాకాల ముగల యాదర మెంతవరకున్నదో తెలియును. ఈ సంస్కృత భూయిష్టరచన జనసామాన్యమునకు దెలియదని పాల్గొరికి సామాన్యు డిట్లుచెప్పినాడు.

“ఉరతర గద్య పద్యపులకంబై
సరసమై పరిగినబానుఁ దెనుగు
చర్చింపగా సర్వసామాన్యమునట
గూర్చి దక్షిణపదుల కోర్కెదై వాన”

బసవ పురాణమునను

“అయాభగద్య పద్యాదిప్రబంధ
పూరిత సంస్కృత భూయిష్టరచన
మానగా సర్వసామాన్యముగామి
బానఁదెనుగు విశేషము ప్రసన్నతకు”

అని పండితారాధ్య దరమనను చెప్పియున్నాడు. ఇట్టి నూతన కైలిక్రిందబడి యిదిపోవుచున్న బాతీయ మును గొంత నిలువబెట్టు నుద్దేశముతోడనే తిక్కన దేశీయము నెక్కువగా పట్టుపట్టి రచించినవాడువలె గన్పడుచున్నాడు. తెలుగులో నన్నయ తిక్కనాదుల వాఙ్మయము బయలుదేరిన తరువాతకూడ, సంస్కృతకావ్యముల కీగౌరవమును, దేశీయకవి యొడత ననాదరణము ఎంతవరకు ప్రబలయందెడిదో, విన్నవల పెద్దనాధ్వని యా క్రింది పద్యములన దెలియనచ్చు విన్నది.

“దీపపద్మావరసాద్యలంకృతుల చెవిపూరి గీర్వాణ భా వల కల్పంబుల కెన్ని మంచితనములో సంగీటునాదందమై వియుంబ్రాసము లంతకగ్ధములై వర్తిల్లు సత్కావ్యమున్ దెలుగంచుం దెనిబెట్టలేమియుండుపక్ష దేగల్లునే మందిలక.”

తెలుగంటే చెవిని బెట్టలేని సిథి యీ కాలమునకే ముండగా నన్నయకు పూర్వకాలమున నెంత విశేషముగా నుం దియుండునో, ఆత దాగ్రంథమున రచించుపందర్భమున నెట్టి గట్టిప్రయత్నము చేయవలసియుండెనో మన మూహించవచ్చును. సంతకపూర్వమున బానుతెలుగులో బయలుదేరిన కావ్యము లేమైన నుండినను, అవి నశించిపోయిన కారణమున మనకు స్పష్టమగుచున్నది.

ఇతర వ్రావిడభావలలో తెలుగునకంటే ప్రాచీన రాజ్యము ముండుటకు నూ తెలుగున నాలస్యముగా బయలుదేరి యుండుటకను నాయాదేశ కాలపరిస్థితులే కొంతవరకు గారణము క్రి యుండినట్లు దీనివలన విశదమగుచున్నది.

అయితే ఈవ్రావిడభావ లేకాలమున నెట్లు వడిపోయి నని విచారించినచో నిశ్చయముగ కైవకపు కవితాశ్రమలేకున్నవి, ఈ భావమునందలి మూలధాతువులను ఆ ధా తువులకు వేరుపదములను ప్రత్యయములు చేరి భిన్నార్థములను వాచించు భిన్నపదము లేర్పడినరీతులను, ఈ ధాతువుల నుండి కియాదూపము లేర్పడిన విధానములను, ఈభాగములో నివి

భిక్షినిరూపణవిధానములను ఈ మొదలగునవి పరిపూర్ణముచి నచో ప్రాచీన వ్రావిడభావ భూయిష్టము కొంత లేబడ నగుటయు, దానినిబట్టి యాభావ తెల్లకు విడిచినది తెలు గుకొనవచ్చుననియు తోచుచున్నది. ఈ భావ లన్నిటిలో వర్తమానాగిక క్రియాదూప కాలస్వరూపములుదేరినవి. ప్రాచీన ధాతువులకు “గు” అననది భవిష్యదర్థమున శేష్యముం దెడివార. ‘కు’ ‘ఁ’ అననది భూతార్థమున వచ్చెడిది. తోల్క ప్టియారోజాటిక యీ సిథి యున్నది. తరువాత కాలమునకే తెలుగుభావ వ్యాకరణంబువడినదిగావున ప్రాచీనకాలమున భవిష్యదర్థమున వాడబడిన ‘కు’ అక్షదానితో గూడిన రూపముల నే అనగా ‘వెలుగు’ ‘తెలుగు’ ‘కురుగు’ మొదలగునవి తెలుగు వారు ధాతువులుగా గ్రహించినారు. తోల్క ప్టియారోజాడా సంస్కృతభావ వ్యాకరణ సాంప్రదాయానుసారముగా ‘ఁ’ అనుదానిని ప్రత్యయముగా వడిపిసేసేగాని ఇది యేవరము యొక్క అ విశ్వభాగమో తెలుగుకొనియుండినట్లుపడదు. వ్రావిడభావలలో ఒక ధాతువునకు మఱియొక ధాతువును శేర్పి యర్థభేదమును నూచించుట, ఆలవాటుగా నుండుటచేత వెల్, తల్, కుక్ మొదలగు ధాతువులకు ‘అగు’ ‘అగు’ ‘అగు’ అను ధాతువునశేర్పి ప్రాచీనకాలములో వెల్ X అగు (కు) = వెల్గు—వెలగువెలుగు—కుక్ X అగు (కు) కునుకు—కునుకు— మొదలగురూపములే ర్పడియుండును. విభిక్తుల వివయమున గూడ ధాతువులయొక్కయు పదముల యొక్క యు కరస్పర సంబంధము విశేషణ విశేష్యభావరూపంబైయుండి ‘విడిచెంబు’ ‘పావేయడి’ ఈరీతిగా పూర్వపదము పరపదము నకు విశేషణంబగుచుండెడిది. ఈ సంబంధమును వ్యక్తము చేయుటకు తిక్కనారోము ‘అత్తు’ ‘అదు’ ‘ఎక్’ ‘ఎల్’ మొదలగు పదములను శేర్పిబడినది. వీరిపైనే వేరుపదములు శేర్పిబడుచురాగా నవి విభిక్తిప్రత్యయముగా మఱికొంతకాల మునకు బంగడింపబడుట తలసిందినది.

‘ఎ’ ‘కు’ ‘ఁ’ అననది కౌపవిభక్తిక ప్రత్యయములుగా దెనుగున కలంపబడుచుండుటచేతను, ఇవి పైవి శేష్పబడిన ‘అత్తు’ ‘ఎక్’ తో బోల్పడిగియుండుటచేతను, తక్కిన విభక్తి ప్రత్యయము లీ వ్రావిడభావలలో భిన్నభిన్నములుగా నుండుటచేతను, ఈ ప్రత్యయమునికను శేర్పడక సంబంధార్థమున అత్తు ‘ఎక్’ ‘అక్’ మొదలగునవి వాడుకొనబడుచుండెడి కాలమున తెలుగు తక్కిన ద్రవిడభావలనుండి విడిపడియుండు నని తలంపదగియున్నది. అది యెప్పుడకు వివయ మింకను చెప్పుట కవకాశములేదు.

ఇట్లే వ్రావిడభావల విడిపోయిన తరువాత నాయా దేశ కాలసిథిలనుబట్టి కొంచెము ముందువెనకగా నాయా భావలలో వాఙ్మయమేర్పడినది. ఆంధ్రభావలో నన్నయ కాలమునకున్న సిథిగతులను కొంతవరకు పరిశీలించి యున్నాము. ఆయాపరిస్థితులను నన్నియ భారతమునకు ఎట్టి సంబంధము కలదో, అవి యాతని భారతావతారికలోను భాంత గ్రంథము లోను నెంతవరకు నూచించబడినవో, తరువాత తిక్కనకాల మునందలి పరిస్థితులకు నాతని యవతారికా గ్రంథములకు గల సంబంధ మెట్టివో తరువాతి యవశ్యాసమున చెబువలెను.

డిల్లి ప్రేస్ అధికారుల చర్య—ప్రభుత్వపు ఆజ్ఞలు
డిల్లి, నవంబరు 1—ఆఖిలభారత కాంగ్రెస్ సభకును స్వారంజ్యసమితి సభకును వచ్చు నాయకలకు ప్రేస్ ప్లాట్ ఫారమువలన ఆహ్వానించుటకు డిల్లి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెస్సంఘ కార్యదర్శి లాలా శంకర్లాల్ గారు శెలవు కోరియుండిరి. కాని నల్లునకంటే హెచ్చుమంది ప్రేసునానికి వచ్చుటకు వీలులేదని అధికారులు తెలియజేసిరి. ఈ విషయమై శంకర్లాల్ గారు చెల్లి ప్రేసును అధికారులకు పక్షపాతముండదనగా యిది యడు గగా తామా విషయమై చేయునది లేదనియు ప్రభుత్వమువారి యాజ్ఞలకు తాము బదులు కావలసినచారే యనియు వారు చెప్పిరి (ప్రేస్)

మోహినితైలము

5 తు|| నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్య మైనది.
ఇది మనఃపరిశ్రమము శేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదేవు, ఉద్యోగములు మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. మొదలగు మోహాలవల్లములకు ప్రాపకురులను మనోహరముగ నెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుగల రమణీయమును నువాసన చెప్పు నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారగునూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్ట నీయ్యగు. దీనియందు మనోహరమును నువాసనద్రవ్యములను చేర్చి కయూదయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడిన యున్నాము. వేయేల, ఒకసారి పరిశీలించిన నిజముతెలియగలను. అమృతాంజనం దిపోబొంబాయి, లేక మదరాసు.

ఆప్తనిష్ఠానముయొక్క దినదినాభివృద్ధి

ఇటలీలో ఆప్తనిష్ఠానపు ప్రతినిధిగా నుండెడి మంత్రిగా వ్యవహరించుటకై నయ్యును కాసింకాను గారు వెళ్లుచున్నారు.

డిల్లి, నవంబరు 1—ఇటలీదేశములో ఆప్తనిష్ఠానపు ప్రతినిధిగా నొక మంత్రి యుండును. ఆ మంత్రి పదవియందు వ్యవహరించుటకై రోము నగరమునకు వెళ్లుచున్న నయ్యును కాసింకాకాగారు డిల్లీనండి బయలుదేరి వెళ్లుచు ఆప్తనిష్ఠాన మయొక్క నూతన పంపిగ్గా శివప్రెస్టిగి గూర్చి యీ విషయ ములను చెప్పిరి— ఆప్తనిష్ఠానపు నూతన ప్రభువగు అమాన్యు గారు రాజ్యములో చేయుచున్న నూతనాభివృద్ధి లన్నియు ని స్పంశ యముగా దేశాభివృద్ధి కరములై యున్నవి. ఆప్తనిష్ఠానములో ప్రజాప్రాతినిధ్యముగల ప్రభుత్వము పూర్తిగా స్థాపించబడినది. ఇప్పుడు దేశములో కలిగిన నూతనోజ్జీవమునకు ప్రతికూలరు కొందరుకలరు. ఆప్తనిష్ఠాన ములోగల హిందువులను యూదులనుగూడ ఆప్తకు దేశాభి నూనలే. ఆప్తకుదేశములో వర్షశేవలను స్థావర్యలను అభివృద్ధి చేయవలయునని అమాన్యుగారు పట్టుదల విహించిరి. అందుకై ఇటీవల జర్మనీనుండి విశేష యంత్రసామగ్రిని తెప్పించి నిశ్చయ పెట్టెనుచేయుటకును, పంచదారచేయుటకును, ఇరిగేషన్ క్రమల కును యంత్రాగారములను స్థాపించుచున్నారు.

ఆప్తనిష్ఠానము అన్యదేశములపై నాధారపడియుండరాదని అమాన్యుగారి అభిప్రాయము. ఆప్తకుప్రజలు సర్వసమర్థులై యుండవలెనని వారు నొకటించిరి.

పోప్టాడెథి ఆప్తనిష్ఠానములో అంతరించు చిన్నది. ఇప్పుడు ఆప్తనిష్ఠానములో పట్టానానులలో ధనాధికుల కుటుం బములలోనే ఈభూమిపదధి యింకను కన్పించుచున్నది. ఎవ్వ టైనను నను సమాజములు జగదనస్యము చూచిన యెడల సభ లో కొందరు స్త్రీలు మునుగులతోడను కొందరు మొగములపై మునుగులు లేకను కూర్చుండి యుండుట చూడగలను.

(ఆ. ప్రె)

నవ్రాగారు ప్రభుత్వపకారుల జాబితాలో చేర్చబడిరి

ఇండియాప్రభుత్వ కార్యసర్వాహక సభ్యుడై లామెంబరుగానుండిన నవ్రాగారిపేరును ప్రభుత్వ పకారుల జాబితాలో పోలిసువారు చేర్చిరి.

అల్టాబాదు, నవంబరు 1:—పయ్యెనీరు పత్రిక యొక విచిత్రవిశేషమును ప్రకటించుచున్నది. ప్రభుత్వమున కనా యకాలకులవారియొక్క పేరలను అప్తవ్యవధు నమోదుచే యును అట్టిపేరల నన్నిటిని తిరిగి యొకచాదితగా రియూరు చేయును ఎత్తుపగా అపాయకాలై నవారి పేరలనునుక్రమ ముట్టుమైన నల్లని ఆక్షరములలో ముడించి జాబితా పూర్తిచే సిరి. ఎత్తుపగా అపాయకంబైన వారి పేర్లలో లేజ్ జవాదూ రు నవ్రాగారిపేరును చేర్చిరి. ఇండియా ప్రభుత్వకార్యసర్వా హక సభ్యుడై లా మెంబరుపదవియందు వ్యవహరించిన నవ్రా గారినికూడ ప్రభుత్వమున కనాయకారిగా వారు జాబితాలో చేర్చిరి. ఈవిషయంగా సి. వి. డి. కార్యాలయమునందు నవ్రా గారిపేరు శేర్పిన ప్రభుత్వపకారుల పట్టిక రియూరుచేయబడిన మహూర్తమునందే సంయుక్తమగలకాల ప్రస్తుతపు గవర్నరు గారగు షర్ మాల్కం హెయిలీగారితో స్నేహాశిక్త్యా నవ్రా గారు రైల్వేప్రేసువద్ద యాప్టాడెథి సమయించిరి. నవ్రా గారిని తమస్నేహితుని వలె భావించి గవర్నరుగారు మట్లా డుచున్న మహూర్తమును సి. వి. డి. కచ్చేరీలో నవ్రాగారిని ప్రభుత్వపకారిగా జాబితాలో చేర్చిన మహూర్తమును ఒక్కటియై యుండుటయందు గల నై పరిశ్రమను పయ్యెనీరు పత్రిక విశేషికించుచున్నది.

గవర్నరుగాడి సన్నిహితకాక్షుల సంగతికాని నవ్రా గారి విషయమై పరిచయాజ్ఞానముగాని తేనగలరా? లేదా నవ్రాగారిచేరును ఆజాబితాలో నుండి తొలగించెదరా? అని పయ్యెనీరుపత్రిక ప్రశ్నించుచున్నది.

లజపతిరాయగారియెడ

సానుభూతి

దివాను చమన్లాలుగారు

లాహోరు, నవంబరు 1:—“వంబలు (కృష్ణకృష్ణ)

గల లాలాజపతిరాయగారిపై పశుబలము ప్రయోగించి దౌర్జన్యముగ ప్రవర్తించుట ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. లజపతిరాయగారు బిచ్చు భాండ్లను బాపకండినచో లాహోరువీధుల రక్తముతో ప్రసరించుచుండెడివి. ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానమును అంతరించుటకు వంబలువాడును దృఢ సంకల్పముగా వేడుకలు యీ యేడంతయు తోడ్పడుచుచో యాంక్షియు తోడ్పడుచున్నది” అని దివాను చమన్లాలుగారు లాహోరులో నాయకులను చీల్చువారు కొట్టుటనుగూర్చి తమ యభిప్రాయము తెలిపిరి.

లాలాజపతిరాయగారు చాల దైర్యము బాపినందుకు అభినందించుచు, వారికి సానుభూతి తెల్పుచు, వారి ఆరోగ్యమును గోరుచు అనేక తిండివార్తలు వచ్చుచున్నవి.

వంగరాష్ట్ర సానుభూతి

మహాను చంద్రబోసుగారు యిట్లు తిండి నడిపిరి—

“నైపుణ కవిమనకు నెకక తాళమువేయుచున్నవారి యొక్కయు నిరంకుశాధికారముగలయుగమున గల జన్మరూపమును బయలుపెట్టుటకు మీరు గావించిన ప్రబోధవిజయమునకై వంగరాష్ట్రమును విమర్శింప రాష్ట్రమును అభినందించుచున్నది. మీరు మొదటి యుద్ధమును గెలిచితిరి. భారతదేశము యెన్నడు పశుబలమును లోంగదని నమ్ముచు, గాయముల మోవయినవగాన నిలవలేదన. మీ ఆరోగ్యము తెలియ ఆచర్యగ నున్నది.”

ఎం. ఏ. ఆర్. జయకర్త సి. జయరావువారితో

గార్లు తిరిగివచ్చుచు యిట్టి తిండివార్తల నడిపిరి. శ్రీవాసయ్యగారు—“విమర్శి వాంఛరాజా సత్యపాటు ఆలం గార్లు సానుభూతి ముగ కొట్టి నందుకు చాల విచారించుచున్నది. ఇకనుంచి బహిష్కారము యొక్కదు జయప్రథముగ జరుగును. చుండు యొక్కదు తీవ్రముగ ప్రచారముచేయుటే దీనికి తగిన జవాబు.

సత్యమూర్తిగారు:—కల్యాణి సాంచాలదేశము భారతమాత పాదముల ప్రెక్కి తొక్కుము వేసినది. మీకుగలిగిన వాని భారతవాసీయు స్వాతంత్ర్యము తగినజవాబు.

లాలా లజపతిరాయగారు పండిత నెహ్రూగారికి యిట్లు బదులుతెలిపిరి:—మీరెంతవారకు చాలకృతజ్ఞుడను. మీవార రాత్రి ఆశ్చర్యముగ వచ్చినది. బాధ యొక్కవగ నీ యున్నదిగాని ప్రమాదములేదు. సత్యపాటు వాంఛరాజాగారు యింకను బాధ నొందుచున్నార. ఇకనుంచి బాగైరి.

ప్రమాదము లేదు

లాలాజపతిరాయగారు ముగ్ధులు వైదుర్యం చిత్తకామింపబడ్డారు అందులో కొరకెక్కుకర్మ, రాయబు ఎం. ఎస్. గారు తమ అభిప్రాయమును యిట్లు తెలిపిరి:—“ఎడమపైపు నుండెనుగాని ఆంధ్రముఎత్తున వచ్చినది. ఆరంగుళములోతుర గంటుగడెను. చుట్టిన నొప్పిగనందును. ఆదోశనవడననవరములేదు”.

పండిత జవహరిలాలుగారు

ధిల్లీ, నవంబరు 2:—శ్రీదు ధిల్లీ చేరిన పండిత జవహరిలాలు నెహ్రూగారు లాహోరు యుద్ధము గూర్చి శ్రీ ప్రెస్ ప్రతినిధిలో యిట్లు చెప్పిరి. “లాహోరులో జరిగినది నాకు ఆశ్చర్యకరముగలేదు. లాహోరు బాగుగ ప్రవర్తించెను. కొన్ని గూడ అట్లే చేయగలదని నే నమ్ముచున్నాను”.

మహమ్మదుషాఫీగారి భయము

లాహోరు, నవంబరు 2:—లాహోరులో నాయకులను కొట్టుటనుగూర్చి మీ యభిప్రాయమేమని శ్రీ ప్రెస్ ప్రతినిధి యడుగగ మహమ్మదుషాఫీగారు—“నన్ను చిత్తులలో నేలబెట్టె నెంచెదవు?” అని ప్రశ్నించిరి. ఇంకను తిరిచి తిరిచి యడుగ “అది కడుగన్న నీయంశము! అన్న చాలను” అనిరి.

(ఫీ. కె.)

జవహర్లాల్, గంగూలీల యాగమనము

ధిల్లీ, నవంబరు 2:—పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూ దాక్షణ్య గంగూలీ, దాక్షణ్య దత్త యాగమనము ధిల్లీవచ్చిరి. లాలాకరలలో మరకొలదిమంది వారిని స్వేచ్ఛనకులకొని యాహ్వానించిరి. స్వేచ్ఛనకులకొలదిమంది కాంగ్రెస్ వారింటియరులు వచ్చి నాయకుల నాహ్వానించుటకు సిలువలేదు.

(ఫీ. కె.ఎస్.)

మదరాసు విశ్వకళా పరిషత్తు

తమిళ విశ్వకళాపరిషత్తునుగూర్చి చర్చ మార్చి వరకు నిలువబడెను

నేటి సమావేశము

మదరాసు విశ్వకళాపరిషత్తు సెనెటు సమావేశము నేటి ఉదయము 11-30 గంటలకు ప్రారంభమైనది 21 రాముని మీననుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై కొన్ని ముఖ్యవిషయముల చర్చించెను.

వైశుభాస్పలగురి కభినందనములు

పథ ప్రారంభమునకు చుండే చాలి బి. కృష్ణరావు భావస్థగారు 21 రాముని మీననుగారిని చెన్నపురి విశ్వకళాపరిషత్తుకు వైశుభాస్పలగురి ఎన్నుకొనబడినందులకు అభినందించి, వైశుభాస్పలగురు సమాధానమొసంగుచు తమ కృతజ్ఞతను సభ్యులకు కల్పించిరి.

సభ్యుల ప్రయాణపు బత్తెములు

అవసర ప్రాంతము

1927-28 సం॥ విశ్వకళాపరిషత్తు దధికారుల ప్రయాణపు బత్తెములక్రింద ఆసలు మొత్తమునుగూర్చి రు 227 లు అధికముగ ఖర్చు విసండున వైశుభాస్పలగురు సెనెటుసభవారామో శింకలముగానని యెర్లమ్ స్వీయగారవపాదించగ బలపరచబడి ఆమోదించబడెను. (కమిటీసభలకు సమావేశమయిటవలన సీ మొత్తము అదనముగ చెల్లించబడెను.)

ప్రావిడెంటుఫండు నిబంధనలు

విశ్వకళాపరిషత్తు దధికారుల ప్రావిడెంటు ఫండునిబంధనలనుగూర్చి మార్చిసెల సెనెటుసమావేశమందు చర్చించబడి భాస్పలగురి యామోదమున కానిబంధనలంకలబడెను. భాస్పలగురుగారు కొన్ని సూచనల గావించిరి సిండికేటు సభవార భాస్పలగురి సూచనలనుచర్చించి పదరు సూచనల సిండికేటువార:గీకరింప వలసినదిగన, సెనెటు సభవారియెడల ఆవసరము సవరణలు ఉపపాదించబడి నిబంధనలు పున: కచారింపబడవలెనని తీర్మానించిరి. రిజిస్ట్రార్ కమాత్రము ఫండు నిబంధనలనుండి తొలగించవలెననియు తీర్మానించిరి.

సిండికేటువారిపై తీర్మానము ననుసరించి భాస్పలగురి సవరణల కావశ్యకమగు సవరణలను సెనెటుసభవారామో శింకలమైన యెర్లమ్ స్వీయగారవపాదన గావించిరి.

మహా మహాపాధ్యాయ కృష్ణస్వామి కామ్రెగారు మాట్లాడుచు భాస్పలగురి సూచనలను గూర్చి సాంతముగ విచారించి, చర్చగావించి తమ యభిప్రాయమును వెల్ల ప్రకటించుటకు సెనెటుసభవారి కవకాశ మొసంగబడవలెననియు అందుచే భాస్పలగురి సూచనలను సిండికేటు యొక్క తీర్మానమును వైశు భాస్పలగురి, విద్యాకళా దైత్యగు, యెర్లమ్ స్వీయ, యెస్, యెస్, నుండరేస్, పి. ఏ. నుబ్రహ్మస్వామిగారు, కె. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యగారు, సీ:కంఠ కామ్రె దక్షస్వామి కామ్రెగారు సభ్యులుగాగల కమిటీ యొక్క విచారణ కంపనలనని యుపపాదన గావించిరి.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు మాట్లాడుచు సెనెటు సభవారు తమ పూర్వపు శిఫార్సు విషయమై ఏకగ్రీవముగ అభిప్రాయమును వెల్లడించి యున్నారగావున మరల ఎట్టి చర్చు కాల విలంబములు లేకుండగ సెనెటుసభవారి తీర్మానము సంగీకరింపవలసినదిగన తమ నిర్ణయమును ప్రవర్ణింపున గావించవలసినదిగన భాస్పలగురిని విధేయతగ ప్రార్థించవలెననియు వల్లిరి.

శ్రీ సీలకంఠకామ్రెగారు మాట్లాడుచు ప్రస్తుతస్థితి యందు కమిటీవిచారణకు ఉపపాదించుట సమంజసముగాదని వల్లిరి. శ్రీ కృష్ణస్వామి కామ్రెగారు తమయుపపాదన నుపసంహరించుకొనిరి.

పిదప భాస్పలగురి సూచనలపై ఉదయించిన సవరణలన్నియు సభవారిచే ఆమోదించబడెను.

తమిళ విశ్వకళాపరిషత్తు కమిటీ

తమిళ దేశమునకు విశ్వకళాపరిషత్తును సంస్థాపించుటనుగూర్చి విచారించుటకు ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడిన తమిళ విశ్వకళాపరిషత్తు సంఘమువారి నివేదిక యందలి ప్రధాన సూత్రముల సీసెనెటు సభవారామోదించుచున్నార. అను యుపపాదనను ఏ. యెస్. వైద్య శాధయ్య గారు గావించిరి.

విశ్వకళాపరిషత్తును కర్ణాటక సంస్థాపించ వలసినదని ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించు విశ్వాసము సవరణలపై తీర్మానమును వేర్పనలనదిగ ఆరాముదయ్యగారు ఉపపాదించిరి.

ప్రాధికార రంగశాఖగారు ఈ విషయముపై చర్చను

మార్చిసెల సమావేశ ఉపరకు నిలిపివేయువలెనని యుపపాదించుచు చెన్నపురి విశ్వకళా పరిషత్తు పరిపాద్ధులలో నూతన పరిషత్తులను సంస్థాపన గావించు విషయమును గూర్చి విశ్వకళా పరిషత్తు కమిషను నియమించబడినది. రణగావించుచున్నదనియు కమిషను విచారణ ప్రస్తుతము పూర్తిగాలేనియు మార్చిసెలలో నివేదికను ప్రకటించగలదనియు అంతవరకును ఈ విషయముపై చర్చను నిలిపియుంచినందున నన్న మేదియు లేకుండుటయందు లాభకరముగ నుండగలదని వల్లిరి. ఉపపాదన సభ్యులందరచే నేకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

లలితకళల పాకల్లీలు

“విశ్వకళా పరిషత్తునుండి ఆర్ట్సు, సైన్సు, శాస్త్ర, కామ్రె, వైద్యము, ఇంజనీరింగు బోధన వాణిజ్యము వ్యవసాయము లలిత కళలను తదితర ఆవసరమును పూర్తియును చేయుండవలెనని”, యెస్. యె. రంగశాఖగారు ఉపపాదన గావించిరి. ఉపపాదన ఆమోదించబడెను.

పరిషత్ప్రధానయ భవనములు

22-10-28 తేదీ సెనెటుసభవారు గావించిన తీర్మానమునకు సవరణ విశ్వకళాపరిషత్తు ప్రధానయ భవనములకై సిండికేటువారు ఆవసరమని తలచు కాంక్రీటు పునాదులగల శిథిలముగు భవనమైనను నిర్మించవలెనని సిండికేటు వారికధికార మొసగుచున్నది.” అను తీర్మానమును ఎర్లమ్ స్వీయ గారు రుపపాదించిరి.

మహామహాపాధ్యాయ కృష్ణస్వామి కామ్రెగారు “కాంక్రీటు పునాది” యను పదములను తీర్మానమునుండి తీసివేయవలసినదను సవరణ ఉపపాదించుచు భవనము ఏర్పరముగ నుండవలెనో ప్రభుత్వ ప్రతిబలులను, సిండికేటు వారు నిర్ణయించదను నీ గాని, సెనెటు సభవారి విషయమై ఇదమితముని నిర్ణయ మొసగుట సమంజసముగా దని వల్లిరి.

శ్రీ రామస్వామి శి:కా, అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యగారు, ప్రొ. పి. నుబ్రహ్మస్వామిగారు సభ్యులపై మాట్లాడి: పిదప కృష్ణస్వామి కామ్రెగారి సవరణ అధికసంఖ్యాకులచే నిరాకరింపబడెను. పిదప స్వీయగారి ఉపపాదన ఆమోదించబడెను.

“భౌతిక శాస్త్ర పరిశోధనాలయము”

భౌతిక శాస్త్రములందు ఉన్నత, పరిశోధనాది విద్యలను గలయుటకై శాస్త్ర పరిశోధనాలయ మొక దానిని సంస్థాపించుటకై ఆ కడమికు కాన్ఫిషువారు 17-8-28 తేదీని ఒకవిధానము సంగీకరించిరి. “వై విధానమును సెనెటుసభవారంగీకరించి సిండికేటువారికి శిఫార్సుగావించవలసినద” ని ఎర్లమ్ స్వీయగారు ఉపపాదనగావించిరి. ఉపపాదన ఆమోదించబడెను. ఈ విధానము ననుసరించి భవనమునకు, రు 88,000 లను, కర్మాగారపు పరికరములకు రు 5000 లను, శాస్త్రసంబంధముగ పనిముట్లకు రు 10,000 లను, చెల్లించవలెనని అచనా వేయబడెను. ఇదిగాక సంవత్సరమునకు దాదాపు రు 25,000 లు చెల్లించవలెను.

బాలటు పేషర్లు

“విశ్వకళా పరిషత్తును సంబంధించిన సంస్థల ఎన్నికలన్నిటియందును బాలటు పేషర్లపై సమ్మతులనుప్రాని పోస్తు ద్వారాగాని, వ్యయముగగాని రిజిస్ట్రార్ గారు తెలియపరచిన కాలములోగా అందచేయబడవలెనని సెనెటు సభవారు తీర్మానించుచున్నార.” అను తీర్మానమును యెస్. ఆర్. నుబ్రహ్మ గారు రుపపాదించిరి. ఉపపాదన అధికసంఖ్యాకులచే నిరాకరింపబడెను.

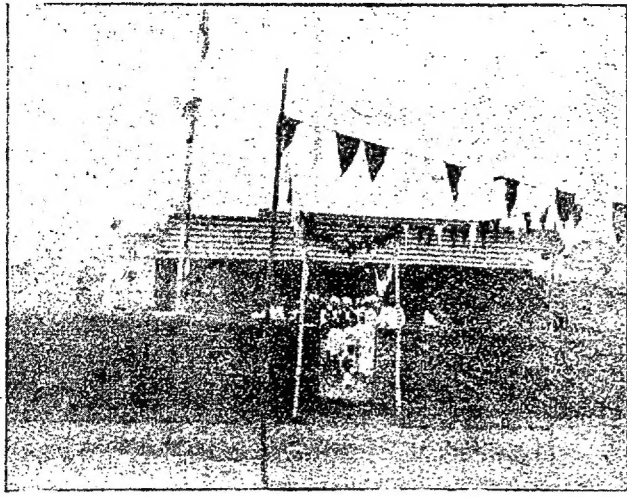
విద్యార్థి వేతనములు

“ప్రాచ్యపరిశోధనాపరిషత్తు నిర్మాణమునకై ఆమోదించబడిన విధానముక్రిందజేయున్న విద్యార్థి వేతనములను గూర్చి తగిన నిబంధనలగావించి, ఆకడమికు కాన్ఫిషువారి యభిప్రాయమునకును, సెనెటుసభవారి నిర్ణయమునకును 1929 సం॥ మార్చిసెలలోపుగ ప్రకటించుటలనని సిండికేటు సభవారిని కోరుచున్నది” అను తీర్మానము శ్రీ కృష్ణస్వామి కామ్రెగారు రిచే ఉపపాదించబడి ఆమోదించబడెను.

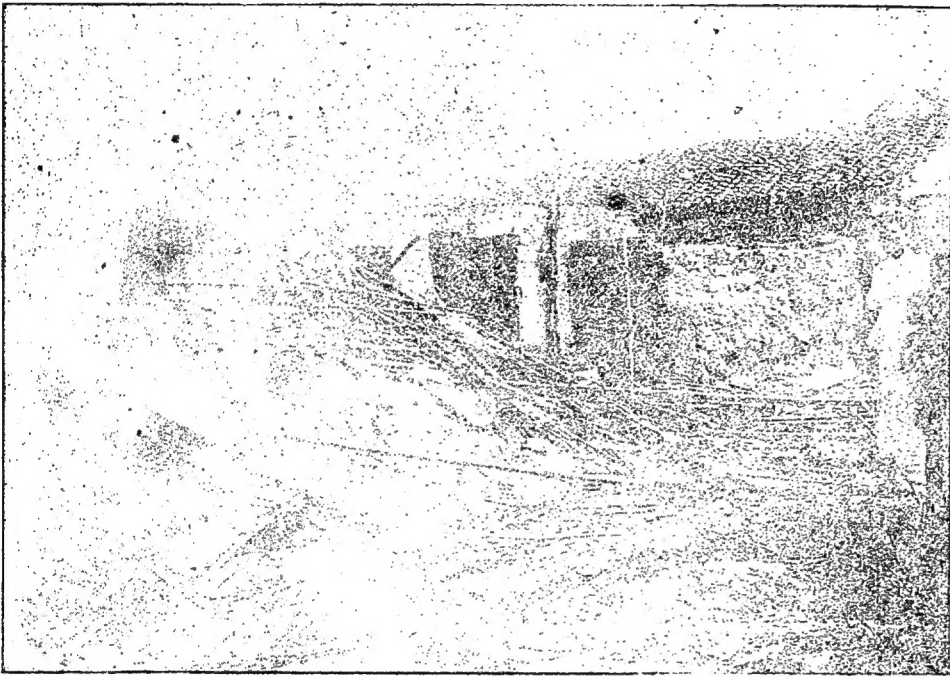
పిదప సభవారు ఫలవరములకు లేచిరి.

సంగీతప్రదర్శనము :—మద్రాసు మ్యూజిక్ సొసైటీ యుజమాన్యమున 2-11-28 తేదీ శనివారం సాయంత్రం 8 గంటలకు గోకలే చోలలో జరుగును.

గాత్రము—మడికొండను వెంకటరామయ్యగారు ఫిడెలు—మద్రాసు బాలకృష్ణయ్యగారు. మృదంగం—కంకర మీననుగారు.

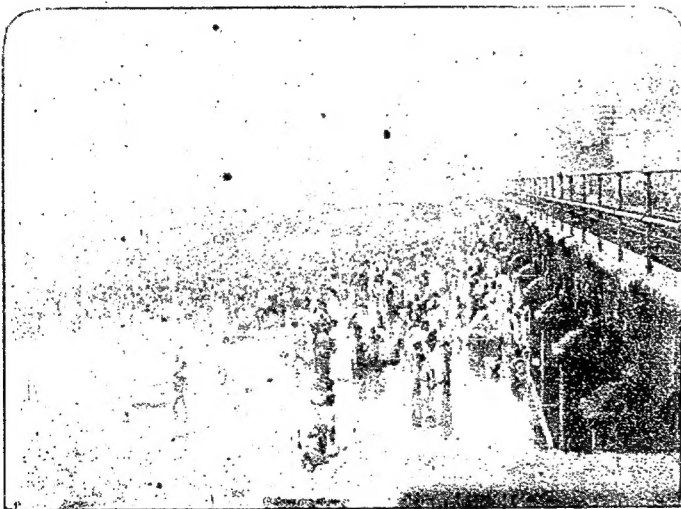

అశ్రమగృహప్రవేశోత్సవమున జాతీయపతాకసంస్థాపన జేయునపుడు తీయబడిన ఛాయా పటము. మైసూరు పితామహులగు ఎ. వెంకటకృష్ణయ్యగారు, హోన్నప్ప కృష్ణరావుగారు కుడి వైపు చివరను నిలిచియున్నారు. (పి. ఎఫ్. ఎ)

మైసూరులో కొన్నియిండ్లు ప్రమాదవశమున కాలిపోవుట

కలకత్తాలో పూజోత్సవము

గంగానదియందు యాత్రికులు స్నాన మొనరించుట.

ఉత్సవాంతమున కాళీవిగ్రహమును గంగలో కలుపుట. (పి. ఎఫ్. ఎ.)

చాముండి సత్యాగ్రహోత్సవము

మైసూరు రాష్ట్రమునందు చాముండిలో మహాత్మునిరాజ్ గృహకార్యము నిర్వహించబడిన "సత్యాగ్రహోత్సవ భవనము." (పి. ఎన్. ఎ)

సత్యాగ్రహోత్సవమునందు నెలకొల్పిన మహాత్మాగాంధీగారి శిలావిగ్రహము.

(పి. ఎఫ్. ఎ.)

హెచ్. ఇ. హెచ్. ది నైజాం

గారంటీడు స్టేటు

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇస్లామాబాద్ ఇన్ కార్పొరేటు కాలనీస్)

గాతమీ తీరస్థ భద్రాద్రిక్షేత్ర

శ్రీరామాలయము

హెచ్. ఇ. హెచ్. నైజాం గారంటీడు స్టేటు రైల్వేమీదుగా భద్రాచలము చేరుటకు సులభ మార్గము సదరు రైల్వే లైనుమీద గల క్రొత్త గూడెం స్టేషనులో దిగుటయే. ఈ స్టేషను భద్రాచలమునకు 20 మైళ్లు, రోడ్డు గలదు.

పవిత్ర గోదావరితోయముల స్నాన మాడి పునీతులు గండు. భద్రాద్రి శ్రీరామాలయవారి సేవించి కొలువుడు. భద్రాద్రికి పదునానమైళ్ల దూరమున గల పద్మాశాలను దర్శింపుడు.

నిజాం రైల్వేమీద గల క్రొత్తగూడెమునకు టిక్కెట్లు తీయుడు.

పంజాబు విచారణ

పైమను కమిషనువారి పంజాబు విచారణ ప్రారంభమయినది. న్యూఢీడరు ప్రతిక పైమను కమిషను సభ్యుల సభిసందించుచు, అధికారుల అమృతసరపు పద్ధతులద్వారా లాహోరులో వీరికి స్వాగతము జరిగెనని, ఎగతాళి జేసినది. మొత్తముమీద పాంచాళము ఓడ్డయరుగారి నాటి సాంప్రదాయములను విడువలేదు. ఇంకను సెలెక్టు కమిటీసభ్యులు తమ స్థానముల నేల విడవగూడదని, హిందూస్థాన్ ప్రెస్సుపత్రిక యడుగుచున్నది. వారేల విడిచెదరు? ప్రజాభిప్రాయమును ధిక్కరించినవారు, మరల ప్రజల కనుగుణముగ నడచుటకు వెనుకట సహజము. తమ ప్రతిష్ఠను వీరు విసర్జింపజాలరు. దేశమున కెంత యవమానము కలిగిన వీరి కేమి? సుప్రసిద్ధ దేశభక్తుల కెట్టి చెబ్బలు తగిలిన వీరి కేమి? లాహోరులో ప్రారంభమయిన కమిషను విచారణలో, ప్రారంభమున అధికారులే విచారింపబడిరి. ప్రభుత్వకార్యదర్శి యగు ఎమర్సనుగారి లిచ్చిన సాక్ష్యము, అధికారవైఖరికి తగియేయున్నది. డివిజను కమిషనరుల యుపయోగమును గూర్చి సాక్ష్యమిచ్చుచు అకాలి ఆందోళనమును నిరోధించుటకు వీరు బాగుగ అక్కరకు వచ్చిరని తెలిపిరి. కమిషనరులు స్థానికసంఘముల న్యవహారములను పరిశీలించి, వానిని ఎందు జోక్యము కలుగజేసికొందు రని, వీరు చెప్పిరి.

దీని యర్థ మేమి? ప్రజల స్వేచ్ఛను నిరోధించుటలో, డివిజను కమిషనరులు దిట్టలని తేలుచున్నది, స్థానికసంఘముల అధిక ప్రతములను వీరు తారుమారు జేయుచుందురట. స్థానికస్వపరిపాలనము, అధికారులుగోరిన విధమున నడుపవలసివచ్చినది. కమిషనరు ఉద్యోగములను తీసివైచుచో, చాల నష్టము గలుగునని ఎమర్సనుగారి తలంపు. ఇరిగేషను శాఖలో లంచగొండితనము ప్రబలియున్నదాయని పైమనుగారు రడుగగ, లంచగొండితనము లేని ప్రభుత్వశాఖయే లేదని, వీరు నుడివిరి. పాంచాళ పరిపాలనపు అపొష్టవమును జూపుటకు, ఇంత కన్నను వేరు ఒప్పుదల ఏమి కావలయును? పంజాబులో ద్వంద్వపరిపాలనము నెమ్మదిగ జరిగిపోయెననియు, జయప్రదముగ నిర్వహింపబడె ననియు, వీరు సాక్ష్యమిచ్చిరి. పంజాబు ప్రభుత్వము నిరంకుశ పరిపాలనమునకు పేరెన్నిక గనినది. మంత్రివర్గము వారు నిరంకుశపరిపాలనమునకు తోడ్పడుచున్నపుడు, అయ్యది నెమ్మదిగ జరిగి పోవదా? ఇదియే విజయమని, ఎమర్సనుగారు సంతృప్తిజెందుట ఆశ్చర్యముగాదు. మంత్రులు ప్రజల కుపయోగించువిధానములను స్వయముగ ప్రవేశపెట్టజాలరనియు, అధిక

సభ్యు డిప్యూటీ పడవలయుననియు, అధికపు సలహాసంఘముతో ముందుగ యోచించుటలేదనియు, ఎమర్సనుగారు రంగీకరించిరి.

ఇక మంత్రు లొనర్చెడి మేలేమి? నిజమే శాఖవారు చెప్పినదావికెల్ల తలయాడించుటయేనా? సహకారోద్యమము ప్రజలకు స్వపరిపాలనమనందెంతవరకు శిక్షణ నొసగెనో, ఎమర్సనుగారికి తెలియదట. పంజాబు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు-జనరలుగ వైడుగారు సాక్ష్యమిచ్చుచు, పోలీసుశాఖలో లంచగొండితనము ప్రబలియున్నదని అంగీకరించిరి. పోలీసుశాఖలో జేరువారు ధనసంపాదనావకాశముల కొరకై చేరెదరట. మొత్తముమీద అధికారు లిచ్చినసాక్ష్యముబట్టి, పంజాబుపరిపాలనము మిగుల లోపభూయిష్టముగ నున్నదని గ్రహించవచ్చును. ప్రజలకు పరిపాలనము సంపూర్ణ బాధ్యత వహించినగాని ఇట్టి లోపము దొలగజాలదు. అధికారసాక్ష్య మితిరసననుండ, ఇక అనధికారు లిచ్చెడిసాక్ష్యము సాంఘికవైషమ్యములతో నిండి యున్నది. ఇట్టి విచారణవలన, హిందూదేశమున కిసుసుంతయయినను ప్రయోజనముండునా? కమిషను సభ్యులలో నొకరగు కలనల్ ఫాక్సుగారు వేటాడుటకు వెడలిరట. స్ట్రాత్ కోనా ప్రభువుగారు గూడ వేటాడెదరట. కమిషను సభ్యు లిట్టి వేడుకలతో ప్రొద్దుబుచ్చుచుండ, దేశభక్తులగు లజపతి నాయిగారును, తదితర పాంచాళ ప్రముఖులును, వీరిమూలమున దెబ్బలుతగిలి బాధనొందుచున్నారు. పైమను కమిషనును పూర్తిగ బహిష్కరించి, భారతీయు లేకీ భావము జూపి, సత్వరస్వరాజ్యసంపాదనకై యావచ్చుకొని వినియోగించుట ధర్మమని, విదితమగుటలేదా? ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక శాఖనుండి న్యాయశాఖను విడదీయవలయునని, కాంగ్రెసు సభ పుట్టిననాటినుండియు గోరుచునేయున్నది. ఇట్టి విభజన కింకను తరుణమురాలేదని, ఎమర్సనుగారు పలుకుట ఎంత విచిత్రమో యూహించవచ్చును. జిల్లా మేజిస్ట్రేట్లు అధికారము తగ్గగూడదని వీరి తలంపు. ఇట్టి స్వల్పసంస్కరణములను కొనసాగించుట కయినను అధికారులు తోడ్పడకుండ, వీరి ద్వారా ప్రజలు స్వపరిపాలనయందు శిక్షణబడయుటకు సాధ్యమగునా? సంస్కరణములు మండలో ద్యోగియొక్క ప్రతిష్ఠను తగ్గింపలేదని, ఎమర్సనుగారు చెప్పిరి. సంస్కరణములు పరిపాలనపు రూపమును మార్చినను, అసలు స్వభావమును మార్చలేదు. పూర్వ మెటుల జరుగుచున్నదో, ఇప్పుడును అటులే జరుగుచున్నది. ప్రజాధికార మిప్పటికిని విస్తరింపలేదు. ద్వంద్వపరిపాలనము నిరంకుశ పరిపాలనమునకు మారుపేరేయైనది. అధికారు లిచ్చ వచ్చినట్లు ప్రవర్తించుటకు సంస్కరణము లవకాశమిచ్చినవి. పంజాబు అధికారు లిట్టియవకాశమును పూర్తిగ వినియోగించుచున్నారు. ఇప్పటికిని మండలాధికారిని దైవసమానునిగ భావించుచున్నారాయని బరన్ హంప్రభువుగారు రడుగగ, అట్టి పేరు సంపాదించదలచినవారు సంపాదించగలరని ఎమర్సనుగారు పలికిరి. ఇట్టి పరిపాలనా విధానస్థానమును సంపూర్ణస్వపరిపాలన మాక్రమించుట యవసరమని, స్పష్టమగుటలేదా?

మహాత్ముని నాయకత్వము

దేశమునకు గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వ మత్యవసరమని తోచుచున్నది. దేశపరిస్థితులలో నందగ్ధనమయ మరుదెంచినది. శాసనసభలుగాని, తీర్మానపరంపరలుగాని, ఉపన్యాసములు గాని, దేశమును రక్షింపజాలవని తేలుచున్నది. ప్రజలు ఇంగ్లండులో నేపక్షమువారివైనను ఆధారపడ ప్రయోజనము లేదనియు, స్వతంత్రై నాధారపడట ప్రయోజనకరమనియు, స్పష్టమైనది. ఈనంగతిని, మితవాద ప్రముఖులుగూడ అంగీకరించుచున్నారు. ఇంగ్లండు కిటీవల వెడలినచ్చిన ప్రముఖు లందరును బ్రిటీషు పక్షములను నమ్ముకొన గూడదనియు, హిందూదేశము క్షిపి హిందూదేశమునందే సాధింపవలయుననియు, గ్రహించిరి. అనహాయోద్యమముద్వారా, గాంధీమహాత్ముడు బోధింపదలచిన సత్యము, ఇప్పుడెల్లరకును అనుభవముద్వారా తెలిసి వచ్చినది. మహాత్ము డిదివరకే, నిర్మాణ కార్యక్రమము స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడునని బోధించెను. ఇట్టి సందగ్ధనమయమున మహాత్ముడు బోధించిన మార్గము నవలంబించుట యవసరము గాదా? పైమను కమిషనువారుగాని, మరెయితరులుగాని స్వరాజ్య మిప్పింపజాలరని తేలినది. స్వరాజ్యము ప్రజల హస్తములందే గలదు. ప్రజలు దృఢనిశ్చయించునచో, స్వరాజ్యము తప్పక లభించును. ఎట్టి యాటంకములు అడ్డుగవచ్చినను వానిని ప్రజలు దాటగలరు. ఇందుకుగాను, ఐకమత్య మత్యవసరము. అంతఃసఖ్యమువలన ఎట్టికార్యముల నయినను సాధింపవలగును. పైమను కమిషను బహిష్కారమునకు అంతఃసఖ్యము చాలవరకు తోడ్పడెను. లక్నో స్వరాజ్య విధాన నిర్మాణమునకు, అంతఃసఖ్యము హేతుభూత మయ్యెను. స్వరాజ్యము లభించువరకు ఇట్టి సఖ్యమును కలుపుకొనుచో, శుభము తప్పక చేకూరగలదు. గాంధీమహాత్ముడు బోధించినమార్గము విజయమునకు ధారిజూపునని, బద్ధోలీ విజయ మొక వంకన, లాహోరు విజయ మింకొక వంకను రుజువు చేసినవి. అహింసాపద్ధతులద్వారా, ప్రజల సంకల్ప మిడదెనని, రెండు ప్రదేశములందును విదితమయినది. రెండు ప్రదేశములందును ప్రజలును నాయకులును దేశగౌరవమును కాపాడిరి. ఆత్మబలముయొక్క శ్రేష్ఠతను చాటిరి. ప్రజలలో ఆశల నుద్భవింపజేసిరి. దేశపుభావిదశగూర్చి సందేహము లేకుండజేసిరి. మహాత్మునిమార్గమే, దేశమునకు శరణ్యమని తేలుచున్నది సివిలు మిలిటరీ గెజెట్టు ప్రతికా ప్రతినిధితో ముచ్చటించుచు, భారతీయులు తమను నాయకత్వము వహింపగోరుచో వహింతుమని గాంధీమహాత్ముడు దెలిపెను. ప్రజ లిష్టపడనిది, మహాత్ముడు నాయకత్వపు భారమును వహింపబోడ, దేశ మిప్పుడు గాంధీమహాత్ముని నాయకునిగ నున్నగోర నవసరమగుచున్నది. మహాత్ముడు సూచించిన మార్గములే శ్రేష్ఠము లని వ్యక్తమగుటచే, ప్రజాననుసరించి, ప్రజలను నడుపుటకు మహాత్మునికన్న నర్హులండబోరు. ప్రస్తుతయుగము గాంధీయుగమే ప్రపంచశాంతికి ఆయుధవిసర్జన మవసర మని వివిధ జాతులవారును చాటుటలో అర్థమేమి? దార్శన్యము ద్వారా శాంతిని కాపాడుట యసంభవమనియే గద. దార్శన్యము దార్శన్యము నణచివేయజాలదు.

యుద్ధము, యుద్ధములను నివారించజాలదు. ఈసంగతి కెల్లాగు ఒడంబడికయందు, సిద్ధాంత పూర్వముగ నంగీకరింపబడెను. కాని దీని నాచరణలో బెట్టుటకు వివిధజాతులవారును ప్రాతవాసలను విడువజాల కున్నారు. ఆయుధవిపర్జనమువిషయమున ఎవరును ముందుకు రాకున్నారు. ఆయుధములను పెంచుటకే ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇందుకు కారణ మేమన, వివిధజాతులమధ్య పరస్పరానుమానములును, పరస్పరభీతియు దొలగ లేదు. హృదయములందు పరివర్తన మేర్పడలేదు. లోకశ్రేయమునకు స్వల్ప భమును లోబడ చేయుటకు, వీరింకను సంసిద్ధులు గాకున్నారు. స్వార్థభావమును త్యజించుటకు వీరు సాహసింపకున్నారు. హిందూదేశము అహింసా మార్గముద్వారా స్వాతంత్ర్యమును బడయగలుగుచో, సిద్ధాంతమునందే గాక ఆచరణలో గూడ ప్రపంచమునకు మార్గముజూపగలదు. గురవీరము నలంకరింపగలదు. గాంధీమహాత్ముడు హిందూదేశమును తరింపజేసిన గాని, ఇతరదేశముల కుపదేశకర్తగ నుండ నంగీకరింపకున్నాడు. అందుచే అన్యదేశములకుజోయి ఉపన్యసించుట కింతవరకు నిరాకరించుచున్నాడు. మహాత్ముని మార్గముల నవలంబించుటకు, భారతీయుల కిపు డవసర మేర్పడినది. ఈ యవకాశమును చేపట్టి, భారతదేశము తరించి, ప్రపంచమును తరింపజేయుట ధర్మము.

సర్ సప్తా : సి. ఐ. డి. లిప్టు

సర్ సప్తాగారుగూడ, సి. ఐ. డి. వారు అనుమానించు లిప్టులో చేరియున్నారని, పయోనీరు పత్రిక దెలుపుచున్నది. సప్తాగారు ప్రభుత్వవీర్యము దగిన ఉక్తిప్రభువులగు నొందిరి. ఇండియా ప్రభుత్వ సభ్యులుగ బనిచేసిరి. వీరు మితవాదులు గాని ఆతివాదులుగారు. ఇట్టివారుగూడ, సి. ఐ. డి. లిప్టులో జేరుచో, అనుమానింపబడదగని భారతీయులెవ రుందురు? సప్తాగారు చేసినతప్పిదము గను పించుచునేయున్నది. వీరు సైమను కమిషనును బహిష్కరించిరి. పోలీసువారి యనుమానములకింతకన్న నేమి గావలయును? కీర్తిశేషులగు గోఖలేగారు, సి. ఐ. డి. వారిచే ననుమానింపబడిరి. వీరేగాక, భారతీయ నాయకులందరును ఇట్టి యనుమానములకు గురియగుచున్నారనియే తలంపవచ్చును. సప్తాగారి నామమును సి. ఐ. డి. పట్టికనుండి తొలగించెదరాయని, పయోనీరు పత్రిక ప్రశ్నించుచున్నది. తొలగింప నవసరము లేదు. ఏలన, భారతీయప్రముఖుల కిది గౌరవమే యగును. ప్రజలకు వీరవై గలప్రేమ యిందువలన యతిశయించుచుగాని తగ్గనేరదు. పరిపాలనావిధానపు స్వభావమును గ్రహించుట కిట్టి నిదర్శనము లక్కరకువచ్చును. దేశము పరాధీనస్థితిలో నుండునంతవరకు, దేశనాయకులు నేరస్థులుగ భావింపబడుట వింతగాదు. దేశభక్తియే నేరమగుచున్నది. పయోనీరుపత్రిక సి. ఐ. డి. పట్టికల స్వభావమును వెల్లడి జేసినందుకు, ఆ పత్రికకు భారతీయులు కృతజ్ఞత చూపవచ్చును.

ఆంగ్లో-హైందవులు

ఆంగ్లో హైందవుల రాయబారమునకు, సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరుగ సర్ మాల్యూం

హెయిలీగా రిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము, నియత గమనింపవచ్చును. సైమను కమిషనువారి కేంద్రపు సెలెక్టుకమిటీలో ఆంగ్లో హైందవసభ్యుడు లేనందులకు వీరు వగచిరి. సైమను కమిషనువారి ఎదుట ఆంగ్లో హైందవులు తమ స్థితిగూర్చి విన్నవింపవలయునని వీరు సలహా నిచ్చిరి. ఆంగ్లో హైందవసంఘము వెనుక ననుభవించిన యున్నతస్థానము నుండి క్రమక్రమముగ జారిపోవుచున్నదని, హెయిలీగారి తలంపు. ఇప్పుడున్న స్థానమునయినను కాపాడుకొనవలయునని, వీరు సలహా నిచ్చిరి. బ్రిటీషు జాతికి చెందినవా రందరును ఆంగ్లో హైందవుల మేలును గోరుచుందురట. కాని, బ్రిటీషువారిపుడు తమను విడనాడిరని, ఆంగ్లో హైందవులు విచారించుచున్నారు. వీరు ఇటు భారతీయులతోను చేరుట లేదు. అటు యూరపియులతో జేరుటకు వీరికి అవకాశము లేకన్నది. కాని హెయిలీగా రెంత చెప్పినను, ఆంగ్లో హైందవులు త్రిశంకు స్వర్గమువలె నంతరాళమునం దుండజాలరు. వీరింకను క్రిందికి జారకమానరు. ఆంగ్లో హైందవులు బాగుపడదలచినచో, తాము భారతదేశవాసులమని గుర్తించి, భారతీయుల కష్టసుఖములలో పాల్గొనుట వివేకము. భారతీయులకన్న తాము అధికులమని తలచి, వారి యుద్ధముల కడ్డుపడుచుండునంతవరకు, ఆంగ్లో హైందవు లభివృద్ధి గాంచజాలరు.

మైసూరు : ఉపాధ్యాయులు

మైసూరు మహారాజుగారికి సంపిన పౌరుల విజ్ఞాపనలో సంతకము జేసినందులకు ఆగ్గురు ఉపాధ్యాయు లిటీవల తొలగింపబడిరి. ఈ విషయమై మైసూరు శాసనసభలో చర్చజరిగెను. డైరెక్టరుగా రిచ్చిన ప్రత్యుత్తర మేమాత్రము సంతృప్తికరముగ లేదు. అనధికారసభ్యులు దెలిపినటుల, ప్రతిపాదనకును మహారాజుగారికి విజ్ఞాపన సంపుటకు హక్కు గలదు. ప్రజాభిప్రాయమును గ్రహించుటకు, సంస్థానమువారి కింతకన్నను ననుకూలమార్గ మేముండును? ఇట్టి విజ్ఞాపన సంపినందులకు, మైసూరు అధికారులు పౌరులకు కృతజ్ఞత చూపవలయునుగాని, వారికి శిక్ష విధించుట పాడిగాదు. నిర్బంధములు ప్రజలలో నిరాశను జెంచుట సహజము. డిస్మిస్ చేయబడిన ఉపాధ్యాయులను వారి పదవులం దికినయినను నిలువబెట్టుట శ్రేయస్కరముగ నుండును.

ఆస్థానికము

డిల్లీలోని ఆస్థానికములకు రాయబారి అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధికి చెప్పినసంగతుల మూదిన, ఆ దేశము సత్వరాభివృద్ధి గాంచుచున్నట్లు గన్పట్టును. పార్లమెంటరీ పరిపాలనము దేశమునందు ప్రవేశపెట్టబడుచున్నది. పరిశ్రమల నభివృద్ధిజెందించుటకు, ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనిరి. సాంఘిక దురాచారములను తొలగించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. పరదాపద్ధతి యంతరించుచున్నది. స్త్రీల యభివృద్ధికై కృషిజరుగుచున్నది. వ్యక్తుల సమానత్వము గుర్తింపబడుచున్నది. ఆస్థానికముల త్వరలో ప్రపంచమునం దున్నతస్థానము బడయగల దని నమ్మవచ్చును.

మాంఛెస్టరు సరకులు

మాంఛెస్టరు సరకుల నింకను హిందూదేశమే యధికముగ కొనుచున్నదని, వార్త యొకటి దెలుపుచున్నది. నూలువస్త్రములును, కృత్రిమపు పట్టు వస్త్రములును, మాంఛెస్టరునుండి అధికముగ ఎగుమతియయ్యెనట. విదేశవస్త్రములను బహిష్కరింపవలయుననియు, బ్రిటీషు సరకులను బహిష్కరింపవలయుననియు, కాంగ్రెసు సభ యిదివరకు తీర్మానించియుండెను. ఇంతవరకు విదేశవస్త్రబహిష్కారముగూర్చి గాని, బ్రిటీషు సరకుల బహిష్కారముగూర్చి గాని, తగినకృషి జరుగలేదు. శుష్కతీర్మానములవలన నేమి ప్రయోజన ముండును?

జస్టిసు రాక

గ్రాఫ్ జస్టిసు జర్మనీనుండి బయలుదేరి అమెరికాకు ఆగకుండ వెడలి, తిరిగి అమెరికానుండి జర్మనీకి ఆగకుండ తిరిగవచ్చుట, గొప్పవిజయమని చెప్పవచ్చును. యుద్ధముకొరకు నిర్మిత మయిన జస్టిసులు, నేడు దూరప్రయాణములకు మిగుల నుపయోగపడు చున్నవి. జర్మనీ, యీ విషయమున ముందడుగువైచుచున్నది. జస్టిసు విమానము, అమెరికానుండి ఉత్తరముల చాల దీసికొని వచ్చెనట. ఇకమీద వాయువిమానములు దూరప్రయాణములకును, పోస్టులు సౌకర్యములకును స్త్రీమరులకన్న నెక్కుడు గ నుపయోగపడునని నమ్మవచ్చును.

మైసూరు శాసనసభ

భిక్షులన మెవ్వరును చేయరాదు

మైసూరు రాజ్యములో నెవ్వరును ముష్టి ఎత్తగూడదని శాసించబడినది
మైసూరు, నవంబరు 2 :—మైసూరు రాజ్యములో నెవ్వరును ముష్టి ఎత్తగూడదని యొకశాసనము మైసూరు శాసనసభ వారు చేసిరి. భిక్షులనము చేయరాదని పరిశిల్పించుటకై కార్యకర్తలును సెలకొల్పు విషయముగూర్చియు కొందరు భిక్షువులకుమాత్రమే భిక్షులనముచేయుటకు అంజ్ఞాపత్రముల నొసంగుటగూర్చియు చిత్తుచట్టములో నాచారాంతరబడిన వాక్యములు చిత్తుచట్టములోనుండి ఎత్తివేయబడినవి.
ప్రెయినింగు టీచర్ల బర్తరపు
బెంగళూరు అల్లరులగూర్చి విచారణచేయబడినదిగా కోరచు మహారాజుగారికి పౌరులు నిశ్చయించిన విజ్ఞాపనలో 6 గురు ప్రెయినింగు టీచర్లు పరిశిల్పించినందుకై విజ్ఞాపనకారకులు పదరు ప్రెయినింగు టీచర్లను బర్తరపుచేయుట ఆశ్చర్యమనియు పదరు బర్తరపు ఉత్తరువు రద్దుచేయవలయుననియు వెకటక్యగారు మైసూరు శాసనసభలో నొక తీర్మానము నుపసాదించిరి. ఈ తీర్మానమునుగూర్చి వాదనవాదనలు సభలోజరిగినవి ప్రచండమైన చర్చజరిగినది. తీర్మానముగూర్చి వోట్లుతీసికొనబడకయే చర్చ ఆపివేయబడినది.
(ప్రీ ప్రెస్)

పుదుక్కోట క్రొత్తరాజుగారు రాజగోపాల తొండ్రెమాను

ఇండియా గవర్నమెంటువారు క్రొత్తవారసును అంగీకరించిరి
డిల్లీ, నవంబరు 1 :—పుదుక్కోట సింహాసనమున రాజగోపాలతొండ్రెమానుగా అధికారింపవచ్చునని ఇండియా కార్యదర్శిగారు అంగీకరించిరి.
వీరిప్పుడు మైనకుం, తిరుమలరాయ తొండ్రెమానుగారి వశములోని వారే. వీరిని అంగీకరింపబడినది. ఆ. ప్రె.

విదేశవార్తలు

అహ! నైమను కమిషనులారా!

లాహారు స్వాగతము శోభగా నున్నదా?

న్యూఢిడరు పత్రిక

(బీమునర్వీసు)

లండన్, అక్టోబరు 31:—నైమనుకమిషనులను రక్షించుటకు గంజాబు అధికారులు అమృతపర పద్ధతుల వలన బిందెరియను అట్టిరి వారి పయనము ఎంత సౌఖ్యముగ నున్నదో వారి స్వాగతము ఎంత శోభగ నున్నదోయియు న్యూ థిడరుపత్రిక హేళనజేయుచున్నది.

భారత సంస్థానములు

ప్రజల పరిస్థితులు

(బీమునర్వీసు)

లండన్, అక్టోబరు 31:—న్యూఢిడరు పత్రికలో సంస్థానప్రజల పరిస్థితులను గూర్చి ఇటు దెలుపబడుచున్నది. బట్టరు కమిటీ విచారణలో తెరవెనుక ఏమిజరిగినది? ఇంతమంది వరేంద్రముండలి ఇంగ్లండుకు వచ్చుటచే ఫలిత మేమగును? 'సాఫయిటీ' పత్రికలు సంస్థానాధీశ్వరుల విశ్వరూపులను వారి యు విందును చాటుచున్నది.

సంస్థానాధీశ్వరులు తమదేశములో ప్రముద్రముంకములు పోసలు ఆదాయమును ఎక్కువగా తమకు రావలెనని గోర చున్నారు. ప్రజలు వస్తులచే క్రంగిపోవుచున్నారు. వారి హక్కులను క్రభువులు హరించిరి. వారి కష్టములను దెలుపు కొనుటకైన యధికారములేదు. బట్టరు గమిటీవారు బడులకు గూడ ప్రజలు నోచుకొనలేదు. 70000000 ప్రజల తరపున వచ్చిన రాయబారులు బట్టరు కమిటీకి తమ కష్టములను దెలుపుకొనటకైన యవకాశము నీయరైరి.

బిల్లునుధర్మము

సంస్థానాధీశ్వరుల యధికారమును హెచ్చుజేయుట గాని వారి ఆదాయమును హెచ్చుజేయుటగాదు. ఒడంబడిక వరకులు నెరవేరవరకు ఇది ఎవ్వరూ జరుగరాదు.

స్వపరిపాలనను లభించిన ప్రజలు సంస్థానాధీశ్వరులను తమవంకకు ద్రిప్పుకొనగలరు. పార్లమెంటు గూడునపుడు భావి ఏర్పాటులను జేయుటకు ముందు సంస్థానాధీశ్వరులు ప్రజలు జెప్పుకొను విషయములను వినివలెను.

బట్టరు కమిటీ

రెండవభాగము సాక్ష్యము ముగియుచున్నది

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, నవంబరు 1:—బట్టరు కమిటీవారు రెండవ భాగము సాక్ష్యమునుగూడ పూర్తిచేయుచున్నారు. నిన్న ఈ విచారణకు కచ్చి మహారాష్ట్రగారు వచ్చిరి. ఆయనవచ్చుట కిదే ప్రథమము. స్కాటుగారి మిగిలిన సమాధానములు రెండుమాడు పభలతో ముగియును. 5 తేదీవరకు పభ అపుచేయబడెను.

చీనా సెంట్రలు బ్యాంకు

సావనము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, నవంబరు 1:—శ్రాత్త చీనా సెంట్రలు బ్యాంకును తెరచిరి. చియాంగ్ కే మేకుగారి పమకుమున అఖండ వైభవముతో బ్యాంకును ప్రారంభించిరి. కాన్సునర్వముగూడ వచ్చిరి.

చీనా ప్రభుత్వ శాసనశాఖా వర్గము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, నవంబరు 1:—చియాంగ్ కే మేకుగారి భార్య ను, కిల్ కే క్లౌయ్ కే మేకుగారి సోదరి చీనా ప్రభుత్వశాసన శాఖకు పభ్యురంగుగ నియమించబడిరి.

అష్టోత్తయిలో మొత్తము వాలంటీరులను 40 ప్రేతు యూనియన్లు గొట్టిరి.

తర్కి ప్రభుత్వభాష

ల్యాటిను

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, నవంబరు 1:—దేశముంతటను ల్యాటిను లిపి నే అవలంబించవలెనని అంగోరా యధికారులు ప్రకటించిరి. వార్తా పత్రికలు దీక్షించునండియు, ప్రభుత్వకాఖలు 1929 జనవరి నుండియు, సంఘములు, బ్యాంకులు 1930 జూలైనుండియు ఈ లిపినివాడును.

జర్మనీలో కార్మికసంరంభము

బెర్లిన్, అక్టోబరు 31:—జర్మనీలో పారిశ్రామికాధికారులు పనివాండ్ల వేతనములను హెచ్చుజేయ నిశ్చయించుకొనలేదు. ప్యాక్టరీలను మూసివేయుటకే అంగీకరించిరి. వేతనములను హెచ్చించిన క్రమచయములో ఇతరులతో పోటీ పల్చుట కష్టముగునట, లాకపుటు ఆక్రమముగాను ప్రేతు యూనియన్లు యజమానులకు నిష్టపరివారమునకు దావాచేయవచ్చును. అందుచే క్రభుత్వమువారు తప్పక జోక్యము కలుగజేసి కొందు రనుచున్నారు.

20 స్త్రీ చారిస్తరులు

(బీమునర్వీసు)

లండన్, అక్టోబరు 31:—20 మంది స్త్రీలు బ్యారిస్టరు రిక్తుయం దుత్తీర్లురాండ్రైరి. నగమమంది (గేతు ఇచ్చు)లో నున్నవారు ఇచట భారతీయులకు వసతిగ నున్నవట.

మాంచెస్తరు బట్టలు

బ్రిటిషు ఇండియాలో ఎక్కువగా ఖర్చులగుట

కన్పీ, అక్టోబరు 31:—మాంచెస్తరు నూలు బట్టలు, కృత్రిమ వట్టు వస్త్రములు బ్రిటిషు ఇండియాలో విసారముగ ఖర్చులగుచున్నవి 600899 పౌనల బట్ట x 76975667 చతురపు గజములు ఎగుమతి అయినవి. నిజ దీ మొదటికి మానవులలో జరిగినదానికంటె 20801926 చతురపు గజములు ఎక్కువగా ఎగుమతి అయినవి. 1798089 పౌనలు ఎక్కువగా వచ్చినవి. బ్రెజిలు అన్ని దేశములకంటె ఎక్కువగా కొనుచునే యున్నది.

త్ర్యపు జెపి లిను

జర్మనీలో సుఖముగ తిరిగి ప్రవేశించినది

బెర్లిన్, నవంబరు 1:—జర్మనీలో త్ర్యపు జెపి లిను ప్రవేశించినది ఉదయము 8-30 గంటలకు వాల్టమటు జేడెను తగ్గర దానిని జాచిరి. తిరిగి వచ్చుటకు రిక్తి గంటలు బట్టెనట.

ప్రెంచి మంత్రివర్గవధ

ప్యారిస్, నవంబరు 1:—ఆర్థికపత్రము విషయమై ప్రెంచి మంత్రివర్గమువారికి ఏకాభిప్రాయము కుడిరెను. మత ప్రచారక పంఘమువారు తమ ప్రధాన కార్యాలయమును ఫ్రాంసులో నెలకొల్పరాదనిరి.

యూదవిరామస్మారకదినముగూడు రెండు వరకములను వెండి నోకదానిని, కండు దాని నోకదానిని విక్రయించి దాని వలన వచ్చు మొత్తమును పతకముల ఖర్చుక్రింద జమకట్టి మిగిలిన మొత్తమును ప్రభుత్వమునారు దీసికొనెదరు.

చర్చిలుగారు

“తాపీ పనివాండ్ల సంఘమునకు తగదు”

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, నవం 1:—బ్యాటన్స్ తాపీపనివాండ్లసంఘమున చర్చిలుగారు పభ్యుడగు నుండరాదనియు, తాపీ పని చేయుటకు ఆకడంగీకరించలేదనియు తత్కారణమున తమ పంఘములో యుండరాదనియు తార్కికవ్యాపక వ్యవహారు నిశ్చయించిరి. కాని చర్చిలుగారు దీనివంగీకరించలేదు. తనను పొమ్మకుటకు వారిధికారము లేదనిరి. దీనివంగీకరించినచో తనను వెడఁగొట్టెనటను నమచున్నారు.

కుషండం ప్రభువు

అంగ్లో ఫ్రెంచి ఒడంబడిక

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, నవం 1:—1914 లో ఫ్రాంసుతో నైనిక ఒడంబడికను జేసికొంటిమి. యుద్ధము ముగియసరికి దానివలన అనుకొన్న పని అఖండముగ పూర్తయితి. అంతటితో అది అఖరై నది. ఫ్రాంసుతో శ్రాత్తగ మరల ఒడంబడికను జేసికొనలేదు. కాని ప్రాన్సేవా వింకను సాగుచున్నది. ఇంకను సాగుచునే యుండునని తలంచెదను. లోకలో ఒడంబడికవలన ఈమైత్రి విస్తరించి జర్మనీగూడ జేర్చుకొనబడినది. ఫ్రాంసుతోను, జర్మనీతోను మాకింకను స్నేహమున్నది. ఈ ఇద్దరితోను, ఇటలీతోను సదా స్నేహము సాగుచుండవలెనే మా యజ్ఞేష్టము పటిష్ఠిటికి వైన యునైటెడ్ స్టేటుతో స్నేహ సంబంధము సదా నిలుపుకొన నిశ్చయించితిమి. ఇందులో మేము నెగ్గితిమేం ప్రాపంచికశాంతిని, మానవసేవను సాపించిన వార మగుదుమని కమండ్రభువు దెలిపెను.

సైన్సీయా చిత్రవస్తు శుద్ధవర్ణవస్తులలో అన్ని జాతుల స్త్రీ పురుషులను, వారి పనిముట్లను వాదలను అవారమును నమోదగా కాళ్ళతమగ భద్రపరచుటకు నిశ్చయించిరట. జంతువులనుగూడ ఇటులనే జేసెదరట.

జర్మకు నష్టపరివారములను గూర్చి నిపుణులను నియమించుచున్న జర్మకు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమును జర్మకు రాయబారి కుమండ్రభువుతో దెలిపెను.

ఫ్రాన్సు దొమ్మిరో అల్లరి జేసినవారికి 6 కోజాలు మొదలు 30 కోజాలు కిక్కియొ, ప్యల్చుమగ జరిమానాయొ విధించబడెను. పోలీసును బంపుటకు వీరు ప్రయత్నించరట.

అంగోరా మహాపభి ప్రారంభ పందర్శనను కేమలు పానుగారిచ్చిన యువశ్యాసమును ప్రాద్మాప్తు జేయుదురట.

ఇంగ్లండులో అమెరికా రాయబారిగనున్న హవుటను గారి రాజీనామాను తలెట్టిగా రంగీకరించిరి.

మాంచెస్తరు కార్మికమువారు నైమానికాశయము నేర్పరచుటకు నిశ్చయించిరి.

మోటార్ బండ్లు మున్నగు వాటిపై వస్తులవలన ఆగస్తు 81 చివరకు 28000000 పౌనలు వసూలై నవట.

వెస్టి క్రైస్తవ తత్వమును స్థాపించిన అది పురుషుని క్యాంటర్బరీ ఆర్చిబిషపు గారంతయు కొనియాడిరి.

లండను మార్కెటులో పరుకులను శీఘ్రముగ అందజేయుటకు రైల్వేకంపెనీవారు విమానముల నుపయోగించెదరట.

స్పెయిను రాజీ తనకూతుర్లతో ఇంగ్లండు కేగను. సార్వభౌమపంతులు స్వాగతమిచ్చిరి.

చార్చిల్లు రైలుప్రమాదము ద్రయివరు అజాగ్రతచే గర్తెనట.

కెన్యాలో యువరాజునకు రైతులు స్వాగత మొసగిరి.

గ్రీనులో కీళ్లజ్వరము

మృతుల సంఖ్య

జనీవా, ఆగ్ష్టబరు 31.—గ్రీనులో 1872 మంది కీళ్లజ్వరముచే చనిపోయిరి. ఇప్పుడు జ్వరము మరలచున్నదట. జనీవా ఆరోగ్యసంఘమువారు దీనిని అపుత్యముటకు గ్రీను ప్రభుత్వమువారి సహకారమును గోరిరి.

జాతినమితి ఆరోగ్యసంఘము.

జనీవా, ఆగ్ష్టబరు 31.—జనీవా ఆరోగ్యసంఘమువారు తమ కార్యమును చక్కగానే నిర్వహించిరియని అయ్యితి దూర (పాచ్చిదేశమునకు, ఇండియాకును లాభించుననియు, సింగపూరు సంఘము బాగానే పనిచేయుచున్నదనియు కర్నూలు గ్రామంగాదు రూటకతో చెలిపెను.

నవంబరు 10 లేదీకండి (బ్రిటిషు మాసము, సిలోనును ఎట్టి, నిగ్గుంధములు లేకుండ రబ్బరును ఎగుమతి చేయవచ్చును.

బ్రిటిషు జాతిన ప్రపంచమంతటను

నింపుట

రగ్జీ, ఆగ్ష్టబరు 31.—బ్రిటిషు స్త్రీలు అధినితకములందు స్థావర మేర్పరుచుకొను విషయమై అధినితకములందు ఆమె రిగారిల్లు చెలిపిరి.—ప్రపంచమంతటను బ్రిటిషు జాతిన వ్యాపింపజేయుట చోత్రచాల పెద్దపనిగిరి. ఇచటనుండి డొమినియనుకు మన ప్రజలు పోయినచో సామ్రాజ్యము విజృంభించును. స్త్రీపురుషుల కుపాధి ఏర్పడును. పిల్లలకుగూడ వందలపది ఏర్పడును. అందరితోనును నిమిత్తము గొప్పజాతులతో గూడుకొన్న కామన్వెల్తును ఏర్పాటుజేయుట సవరము. విద్యాధికు రాగ్రామ అధినితకముల కంపుటకు వలయు సౌకర్యములన్నిటిని చేసెదము. ఈవిషయమై అన్ని పక్షములవారును ఆమోదించిరి. భిక్షాభిషామములేదు. ఇదియే గొప్ప విషయ మనవచ్చును. సామ్రాజ్య ప్రభుత్వములు, పార్లమెంటులు ఈవిషయమై ఆలోచించుటకు ఆరెస్సాప్రాజ్య సమన్వయమునది.

సందరపరసము అను మత సేవ

ఇదియొక నీతిప్రబోధకమును చక్కని కల్పితనాటకము. దీనిని నుంటూకజిల్లా చీరాల వాస్తవ్యులను హైమవతి వాత్యానంద విద్యార్థినికట్టు మున్నగు నవలల గ్రంథకర్తలు నగు శ్రీయుత కర్లపాలెం శృంగారాచార్యులు కడుశ్రద్ధతో నుభవైని రచించిరి కథానాయకడకు సందరము పాశ్చాత్య విద్యాభ్యాస దుర్భాషములచేతను నవన వాగరికత వ్యామోహముచే ఎటుల వలసము నొందినదియు చక్కని పాత్రపాటముల పుష్పించి వలసేనా భిలావను పురికొల్పినట్టి భావోద్వేగముతో ఆయా కట్టుల నలిపానర్థముతో నల్లదీచిరి. శేడెందరు యువకులతో ఆగ్ష్ట విద్యాభ్యాసముచే వట్టా వ్యామోహములకు తోలై మాతృభాషను నేనగించి శిష్టాచారములకు దూరమై మతభ్రష్టులై ఎన్నియో దుర్వ్యసనముల మునిగి ఆ తృప్తికలకు లోనై ఎందరినో దుఃఖముల పాలుజేయుచు ఎన్నియో కుటుంబములే కూలించుటలే శీటికాలమున మాయము విడుచునే యున్నారము. ఈ విషయమునే గ్రంథకర్తగారు ఆధునిక కాలానుగుణ్యమును నిట్టి నాటకమును రచించి మనకండ్లకుగట్టినట్లుగ విశదీకరించు భాషననే చేయుచుండు పెంతయు ప్రశంసనీయును. ఈ నాటకమును విద్యార్థి యావత్కల్పితము. ది యిందలి గణాంగణములను గ్రహించి సదర్భావంబకుల గల ప్రేమస్ఫూర్తము. ఈ గ్రంథకర్తగారిచే నింకను నిట్టి మత సాంఘికములగు పెక్కు గ్రంథముల రచింపచేయుటకుగాను ఆంధ్రలోకము ఆదరించి ప్రోత్సహించుచు విమర్శకులగు ప్రబోధమున కల్పించున గాక. గ్రంథముకావలయువారు గ్రంథకర్తగారికి వ్రాసినదియుగలరు.

కొ. వెం. రా. ల. నా. శర్మ

“వశీకర లేహ్యము”

కీర్తమున గట్టిపరచును, సింహముతో పోరాడగల శక్తి నిచ్చును. సంభోగమునకు కొంత వ్యవధినిచ్చును. రక్తము కుశ్రవరమున, గొండ్రాండ్లకు సంతానము కలిగించును, స్త్రీపురుషులకు ఆనందము కలుగజేయును. హిమాలయపర్వత వనమూలికల బంగారుతో చేయబడిన. గుణములేదన్నవారికి డబ్బు వాడను అలపెదము. డబ్బు 80 రు. రు. 80 రు. మాత్రమే.

డాక్టర్ ఎ. ఎస్.

మూర్తి, చికాకోల్ సిటీ.

కీ|| శే|| చావలి వెంకటకృష్ణయ్య గారు (నర్సారావుపేట)

వీరు యీ నెల 28 తారీఖు రాత్రి మరణించిరిని వినుప రికి మిత్రులందరికి నుండె చెడరిపోయినది.

వీరు అద్భుతమేధాశక్తిపంపన్నులు. ధీ శా లు య. నుకొనిరి బి. ఏ. బి. ఎల్. నందు జయమొంది జిల్లాకోర్టు క్రితై స్వస్థానమున నర్సారావుపే. యందు ప్రాక్టీసు చేయుచుండిరి. వీరు విద్యార్థిదశకుండుగూడ నాయకులుగానుండిరి. శీటికిని అట్టి దశకుండి దివంగతులైరి.

వీరు బి. ఏ. శరీరుయందు కళాశాలలో ప్రధానముగా నుత్తీర్ణులై కళాశాలాధ్యక్షునివల్ల బుగారవరకమును బొంది యుండిరి. ఆనంతరము ఇంటికి వరలవచ్చుచు మద్రాసు నర్సారావుపేట మధ్యగల పట్టణములందెల్ల నావస్థనింపబడి సారస్వతోపాధ్యాయము చేసి మెప్పుబడసిరి.

కొంతకాలము పాటు (బి. ఎల్. ప్యాస్) హైస్కూలుల పాఠ్యాధ్యక్షుగా పనిచేయుండి విద్యార్థుల ప్రేమకు పాత్రులైరి. ఆతరువాతందు విద్యార్థులుగా నున్న చారి భాగ్యమే భాగ్యము. విద్యార్థులందరు వీరిని శిష్యులుగా నెంచిరి. వీరోభావముగా విద్యార్థులగుండిరి. ఇప్పటికిని విద్యార్థిగణమునకు మేల్పడుకారే.

శీటిదశకుండు వాక్కున చెల్లివీరెను. తాను వ్యాయముని తలంచినదానిని పట్టుదలతో నెరవేర్చునలెను నశిలామ గలవారు. వ్యాయవాదవృత్తియందు తమన సరిపావుదానికంటె పెక్కున వార్ధింతులకు పూజకొనియుండలేదు. దానికి కారణము మునిశీత వ్యవహారములలో మునిగి లేలమందుటే!

మూడు రి సంవత్సరములకుంచి నర్సారావుపేట పుర పాలకసంఘమునందు పధ్యులుగాను, మధ్యలో కొన్నాళ్లు ఆధ్యక్షులుగాను పనిచేయుచుండిరి. అప్పుడు తమ అద్భుత కాశల్యమును ప్రతిఫలకాశక్తి ప్రకటించియుండిరి. యీ సందర్భములో వీరిల్లు నవకారము బొందనివారు తే. తప్పాశ్రయించినవారికి, తలవినతుల మారక వారు కొరవచోట్లెల్ల నుద్యోగము దిప్పించి గృహగృహ నొనరించిన దాక్షిణ్యకాలి. నరసారావుపేట పంచాయతీయని పేరునడిసి యుండిరి. అగిధయంగరులై తమ కెన్నికవ్వములు వచ్చినమా పురపాలక సంఘకార్యములకు కొనసాగించుచుండెడివారు. యగంధర క్రజ్జును ప్రతిపక్షుల గర్భాశ్చిదముగా ప్రకటించుచుండిరి.

సంస్కృతాంధ్రములయందు ఎక్కువ ప్రవేశముకలదు. ఆంధ్రముందున కవిత్వముజెప్పగలరు. ప్రభుభూతి ఉత్తరరావున చరిత్రతో బరితేవల్లి లక్ష్మీకాంతకవి ఉత్తర రావుచరిత్ర సాధ్యము మాత్రము వారు గావించిన విమర్శన వారి పొండిరీగరిమ నిరూపించెను పండిత పానుర జనరంజకమై యుండెను.

వస్తుధా వీడి వండితవంశము. వీరి కంఠగారగుకీ. శే. వెంకటాశ్రమిగారు హైస్కూలులందు సంస్కృతవండితులుగా పనిజేసి కీర్తిపొందిరి. తెలుగునందు చక్కని కవిత్వము చెప్పగలరు.

ఇక ఆంగ్లభాష మాట్లాడునవ్వము విన సాంప్రదించుచుండు. ఆంగ్లేయులు సహా (విమనరీలు ఆడ్) వీరితో సంభాషించునవ్వము వేదాంత చర్చలు చేయుచు హిందూమత ప్రాశస్త్యమును వీరు వక్కాణించునవ్వము అచ్చుర పడుచుండెడివారు.

ఈయనగారు విశవాదిగాని ఖద్దరుయందు అభిలాష గలను.

ఇట్టి నుగుణుని రాజకీయరంగములో ప్రవేశింపజకుటలోటకుకొనుచుంటిమి.

కీ|| శే|| ఆంధ్రకృష్ణులుగూడ వెంకట కృష్ణయ్యగారి అద్భుతమేధాశక్తికి, వాగ్ధుమక్కులై అచ్చెడనందుచుండెను వారు. ఇట్టివారు రాజకీయములలో శ్రేష్ఠులొందిన వాటందుకాయని ఆంధ్రకృష్ణులు ముగ నుకొనినెను. నాకు దిల్లెవాడు వెంకటకృష్ణ య్యయ్యని విశేషపరిచిరి:—వీరు యాత్మక కాలి గలుగగా!

ఉప్పలూరి లక్ష్మీనృసింహదాసు.

గ డ్డి కీ ర్తె ల ము

జల డబ్బి 1-3 రు 0-4-0; బి. ఏ. నహా 0-3-0; ఈ శ్రేణుమున నాలుగు పూటలు రావిన చీడ, గడ్డి కిలము, జల మెండలపదవి నశించును. తత్వక వశిలేయను. అమ్మతాంజనం పేప, బొంబాయి-మడిరూసు

నైమనునంఘము-పంజాబువిచారణ

ప్రభుత్వ కార్యదర్శి ఎమర్సనుగారి సాక్ష్యము

ద్వంద్వ ప్రభుత్వము బాగా పనిజేసినదనుట

లాహోరు, నవంబరు 1:—“పంజాబున, కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వము చాల సమేతుకముగ అచ్యోత్యముగ నుండటచే వంజాబునందు క్షోద్య ప్రభుత్వసాధనము చాల సమర్థుగా తగవులలేకుండ గడచిపోయింది” అని పంజాబు ప్రభుత్వ ప్రధానకార్యదర్శి ఎమర్సనుగారు నేను నైమను సభయందు సాక్ష్యము చెప్పిరి. ప్రభుత్వ ఇరిగేషనుకాళములను చెడువ్యాపారము సాగుచున్నదాయని సోబాను నైమనుగారు ప్రశ్నింప ఎమర్సనుగారిట్లు చెలిపిరి:—“చెడుప్రవర్తనలై ప్రభుత్వకాళుయేలేవని నాయభిప్రాయము ఏకాభిప్రాయమై నను అందలి ఆన కాశీగూ, ఆకర్షణములనుబట్టి యొక్కపగానో కక్కపగానో యుండును.”

లాహోరు, నవంబరు 2:—నేడు నైమను సభవారు రాత్రి 7 గంటలవరకు మార్చి ఎమర్సనుగారి విచారణను, పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలు చార్లెసుగారి విచారణయు పూరిజేసిరి.

కమిషనరు జదవి తీరేయుటను గూర్చి ఎమర్సనుగారు ప్రతిపాదించుకొ చెప్పిరి. కమిషనరులు చాల యాభ్యుమై పనిజేయుచున్నార. వారిని తీసి వేసినచో సానిక ప్రభుత్వములందు పని యొక్కవై జిల్లా ఉద్యోగులకు ఎక్కువ పహాము జేకుగల అనుభవగలియుగఉద్యోగి లొలగి పోవుననిరి. ప్రభుత్వ పరిపాలనకాళులయందు అన్నింటితో అనినీ చర్యలు గలవు. తక్కువ శీతగాండే అట్లు జేయుచుండరు. అనినీతి నణచివేయుటకు ప్రజాభిప్రాయము మాకు తోడ్పడుట లేదనిరి.

న్యాయపరిపాలనా న్యాయ విచారణకాళుల విభజన

ఈ రెండు కాళుల విభజించుటకు ఆదర్శము బాగుగనే యున్నదిగాని ప్రస్తుత సమయమున అచరణీయముగాదు ప్రస్తుతము అందుకు కగిన ధన సహాయములేదు. ఈ విషయమున పంజాబు ప్రభుత్వమువారు నిష్పాక్షికముగ నున్నారు. ఖచ్చయెత్తువకాకుండ, పరిపాలన సమర్థతకు భంగము కలిగించని యెట్టి నూచననైనను పంజాబు ప్రభుత్వమువారు విచారింప నంగీరించరు. కాని రెండు మరతులు పూర్తి జేయగలవిధానము ప్రస్తుతము అనుసరణీయముగాదు.

ఉన్నతోద్యోగములకు భారతీయులెమ్మటనుగూర్చిప్రభుత్వ విధాన మేరీకన నన్ను, ప్రస్తుత ప్రాంతాపియలు పరి్యుకుమిం చి న న న్న తో ద్యోగి యు ల కా యొక టి యుండుట వసరము ని ఎ మ ర్స ను గా రు ప్పవ్వుచుగ చెలిపిరి. అందు యూరోపీయీయులన్ను సరే ఇండియనునన్నునుసరే.

సాంఘిక ప్రాతికర్ష్యము ఉద్యోగములలో గూడ అనుసరిండుట చరిపాలనా సమర్థత పెక్కుజేయువారు. విజ్ఞానాధికృత కొండెము తోపించినను యిందులన పరిపాలనా సమర్థత కెట్టి భంగము కలుగదు. అలండియా సర్వీసునందు రాష్ట్రీయ సర్వీసు ఉద్యోగులను చేర్చుకొనుటలన గవ్వము గలవనిరి. సంస్కరణములన జిల్లా అధికారి గౌరవాధికృతల కెట్టి మార్పు కలుగలేదు. మంత్రియం యిజిల్లా ఉద్యోగులె.తము ఉపముక్తముగ నగడచుచున్నారు.

వైకాంటు జర్నలీహముగారు—ఆరని యింకను జేవుని వలె జూచుచున్నారు!

ఎమర్సనుగారు:—అతని కట్టుండులినని కోరికయున్నచో నుండవచ్చును. (నవ్వు)

పోలీసు సాక్ష్యము

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలు స్టీమగారు పోలీసుదశము నందు సాంఘిక పక్షపాతము లేదనిరి. సోపా అల్లకుల సమమున హిందు ప్రజలై కుపాకలు కాలిన జమానులలో 11 గరు పొందవును, 10 మంది మహ్మదీయులుగలరు. వారికి తమ ఉద్యోగవిధి తప్ప యింకేము తెలియదనిరి. ఉద్యోగులందు అపవీరిగలదుగాని కమిషను రికార్డుతో వాకిగలదు. లా ఆర్డరు వరి పాలనకాళులనుగ్రామ్యులొప్పగించినచో వారు తమ రాజకీయ ఉక్కుట్టుల వశమున పోలీసు ఉద్యోగుల కవ్వ పెట్టెవరనిరి. కావున మార్పురాదనిరి. సభ వాటికి ముగిసెను. ప్రే చెను.

హరిశ్చంద్ర,నరకాసురవధ నాటకములు :—

శేపు 8-11-23 వ లేదీ శనివారమునాడు సాయంకాలము రిక్ గంటలకు డక్షిణయండియా వర్తకసంఘము నాటకకాళువా. విజ్ఞానియా పురమండలమున శ్రీయుత బరితేవల్లి లక్ష్మీకాంత కవిగారిచే వ్రాయబడిన హరిశ్చంద్రనాటకమును ఆంధ్రమున ప్రదర్శించెదరు. 5-వ లేదీ సోమవారమునాడు సాయంకాలము రిక్ గంటలకుచునే నరకాసురవధ నాటకమును ప్రదర్శించదు.

మదరాసువార్తలు

జేబీయ ప్రార్థననమాజము:— చాకలపేటలో చార్జి వారి మండలమున శేపు ఉదయము 8 గంటలకు దైవప్రార్థన సభలు జరుగును.

జగన్నాథభక్తనభ మారికధాకాలక్షేపము:— 4-11-28 తేది ఆదివారం సాయంకాలం 4.15 గంటలకు ఎగ్జుకు హైకోర్టు వేదవిలాసుపద్ద నేలం తాయారమ్మగారు గడపగడపగడపగడప కాలక్షేపము జరిపెదరు.

చెన్నపురి అన్నదాననమాజము:— యొక్క 38 వార్షికసభ 7-11-28 తేది బుధవారము సాయంకాలం 6 గంటలకు జరుగును. ఈవారములో నుమారు 500 వీధులకు పితాపురం మహారాజుగారు తమ శ్రేష్ఠపుత్రుని 18వ జన్మదినోత్సవమున అన్నదానమొసరి.

దక్షిణాంధ్రమహాసభ:— యొక్క కార్యదర్శనా కసభ 8-11-28 తేది శనివారం సాయంకాలం 4 గంటలకు జాల్మిపునలో డా. ఎం. సి. వీ. భవనములకు ప్రక్కనన్న గెంటు ఫ్రాన్సిస్ జోసెఫ్ వీధిలో ఆంధ్ర సభాభవనముల పద్ద జరుగను.

కృష్ణాజీ నవంబరు 5-వ తేదీన వచ్చెదరు
కృష్ణాజీ 19-వ తేదీన బూజువిడిచి నవంబరు 8-వ తేదీన కొలః జోషి వేరెదరు. 8-వ తేదీరాత్రి కొలః జోషి విడిచి 5 వ తేదీకి మద్రాసు చేరెదరు.

గోపతి నారాయణస్వామిశైలి పార్కు:— బెల్లూర లేవంపేటలో మాంటుకోర్టులో లేవంపేట పోలీసు స్టేషను కెదురుగా, గొల్లపూడి బి. ఎస్. మహమ్మదు ఉస్మాను సాహెబుగారిచే 8-11-28 తేదీ శనివారం సాయంకాలం 5-30 గంటలకు తెరువబడును.

ఆవడిఆరోగ్యశ్రమమునకు 1000 రూప్యము ల విరాళము:— నైజాంరాజ్యములో వరంగల్లు జిల్లాలో కలెడ్జి గ్రామవాస్తవ్యులగు శ్రీమంతుల ఎమ్మెల్యే వీరయ్యగారు తమ చేతుల ఆవడిఆరోగ్యశ్రమమునకు దొక గృహనిర్మాణమునకుగాను 1000 రూప్యముల విరాళమునొసరి.

ఆవడిఆరోగ్యశ్రమమునకు లాల్పాడి తాలూకాజోషిచే 200 రూప్యము లొసగబడుటకు ప్రభుత్వమువా రంగీకరించిరి.

రాకపోకలు:— సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు నేడుదయము మద్రాసువచ్చిరి.

ఆర్. ఎఫ్. స్టానేగారు గతరాత్రి మద్రాసు విడిచి మైట్టపాళెయను చేరిరి.

పొలీసు మాడర్నంటు విల్లెగూడను, సరియను గత రాత్రి మద్రాసువిడిచి ఆరంభపురమున చేరిరి.

హరేంద్రనాథ భట్టాచార్యగారు యూరోపునుండి నేడుదయము మద్రాసు చేరిరి.

టి. ఆర్. వెంకట్రామశాస్త్రిగారు నేటి యుదయము నకు మద్రాసు వచ్చిరి.

గొల్ల ఎస్. ముత్తయ్య ముదలియ్యగారు నిన్నటిదినమున మద్రాసువచ్చిరి.

డా॥ పి. శుభాచార్యగారు శేటిరాత్రి మద్రాసు విడిచి కాలికట్టున చేరెదరు.

శ్రీయ్యత త్రివిక్రమరావుగారు హైదరాబాదునుండి నిన్నటి దినమున మద్రాసు చేరిరి.

టి. ఆర్. వెంకటరామ శాస్త్రి, సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు గోయంబత్తూరునుండి నేడుదయము మద్రాసువచ్చిరి.

కలకత్తా నాయకులు డిల్లీ వెడలుట
కలకత్తా, నవంబరు 1:— శ్రీయ్యత డి. ఎమ్. నేగెనుప్తు నుభాషులందరూమగారు పి. సి. రే, వలిసీంజన సర్కారు, కలకత్తాజన భక్షి కిరణ్కోర్కే, యొక 13 గురు ప్రముఖులు డిల్లీ ఎక్స్ ప్రెస్ బండిలో అఖిలభారత కాంగ్రెసు సభకును స్వాతంత్ర్యసమితిసభకును బయలుదేరిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

వటదలభీభత్సము

వివరములు

మద్రాసు, నవంబరు 2:— (ఫ్రీ ప్రెస్) బ్యూరో (పాత్రయటకు అం శ్రీభాగ్యరావుగారు తూర్పుతీరపు వరద ప్రదేశ మలను నూచి నేటి యుదయమునకు మద్రాసు వచ్చిరి. వలసలు సంభవించినతర్వాత వాల్తేరునుండి మద్రాసునకు వచ్చిర మొట్ట మొదటి ప్రయాణికిది. వీరు జయపురం మహారాజుగారిచే దసరాయోత్సవమునకు ఆహ్వానింపబడి యచ్చటకేగిరి. తూర్పుతీరపు వరదల వివరముల నీక్రిందివిధమున నొక ప్రతికావితేలితి తో వీరు చెప్పిరి.

వర్షాధిక్యమువలన వరదలు సంభవించి గ్రామములను ధ్వంసముచేసినట్లు మాకు తెలియక మేము జయపురమునందు దసరాయోత్సవమున ఆనందించుచుంటిమి. ఇంకెలో నీ వరదలవార్త మాకు తెలిసినది. నేను బుధవారము నాటికి జయపురమునుండి వాల్తేరు చేరితిని. వాల్తేరు నుండి ఒక బస్సుపైని ఆనకావల్లి చేరితిని. ఆనకావల్లికి నీ వాల్తేరునకు 24 మైళ్ల దూరముగలదు. ఆవారిలో మైళ్ల కొలది భూములు పొడైవి. అనేక స్థలములందు చెరువులు గండితెగెను లోడ్లయి వంతెనలు కొట్టుకొనిపోయెను వందలకొలది గ్రామములగృహములు నష్టమైవి. ఆ గ్రామములనే యిప్పుడు మరమ్మత్తు శ్రమలకు నియోగించడమొకటి. వందలకొలది శత్రువులు చనిపోయివి. అనకావల్లిచేరు సరికి గాలి వాన వలన జరిగిన విధ్వంసము అధికముగ గోచరించెను. అచ్చటివంతెన తెగి పడిపోయెను. అచ్చట ప్రమాదములు జరిగి యింకెలో మోటారుబస్సుకు త్రోయవలసినచేసెను. కొన్ని ప్రభుత్వకార్యాలయములందు రికార్డులు నాశనమైనవి. అచ్చట నుండి తునికేగుమార్గమున నొకయేటిని మేము చాటులవలసినచేసెను. అప్పుడువీరును అప్పటికి ఆయెటివరద తీసిపోయినది. మేమువీటిలోడిగడవి అనలిగట్టుచేరితిమి. ఆరాత్రిబహుశవ్వముతో తుని చేరగలిగితిమి. మరుసటియుదయమున చావర్లకొటకు బయలుదేరితిమి. తునిలో వరదలసమయమున మగవాడుచెట్టెక్కియొ ఆడవారు యిద్దరొకరినొకరియొ ఒక రాత్రిగడపిరి నేను వింటిని. షివ్వారమునభూస్వామునకు నేను చావర్లకొటచేరితిని. రైలుమార్గమున మరమ్మత్తుశ్రమలు బహుశ్వరితముగ జరపబడుచున్నవి. చావర్లకొటనుండి నిన్నసాయంత్రమునకు బస్సులో రాజమండ్రికివచ్చితిమి. ప్రజలకష్టములను తొలగించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. వరదలవలన నష్టపడిన వారు మాడుగుల ఆదవినుండి వడిచేలరూపాయల విలువలకు కలపను తీసికొనుటకు జయపురం మహారాజుగారు నడుమతీసికొనిరని చెప్పుటకు నేను సంశయించుచున్నాను. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

నాటక ప్రదర్శనము

హరేంద్రనాథచటోపాధ్యాయగారి యభిప్రాయములు

మద్రాసు, నవంబరు 2:— యూరపు దేశమునకు తిరిగి నాటకకాలము నాటక ప్రదర్శనములను కనగొని హరేంద్రనాథ చటోపాధ్యాయగారు నేటి యుదయమునకు మద్రాసు వచ్చిరి. వీరు రష్యా, జర్మనీ ఇ.ఇ.టి. ఫ్రాన్సు, ఇంగ్లండుదేశములలో సంచారమునవ్విరి. రష్యాలో 4 మాసములందు నూప్రా, లెనిన్గ్రేడ్ పట్టణములందు నాటకప్రదర్శనములకు బాగుగవీడించిరి. స్టానిస్లావ్ స్కరింద రష్యాలో వీరువనిచేసిరట. ఇంగ్లండులో అనేకసంఖ్యల వీర శాహ్సీనించి వీర పద్యములను పాడమిరట. నాటకములయొక్క శ్రాభాగశాహ్సీకరిన ఉపయోగమును జర్మనీ, రష్యాలో బాగుగ గుర్తింపబడినవీరు చెప్పిరి. రష్యాకళల విషయమున ప్రపంచమునకు మ్యాడర్మనునవీరు వీరుచెప్పుచున్నార. జర్మనీలో నొక భారతప్రతినిధినిర్మాణము 'భారతనాటక కళకును యూరపునాటకకళకును తారతమ్యమేమని చటోపాధ్యాయగారి నడిగెను. వారిట్లు జవాబొసరిరి. "ఉన్న వస్తువును లేని వస్తువుతో సరి పోల్చి తారతమ్యమును చదివితొనుట దుర్లభము. భారతదేశము నందు ఉపయోగకరమున అంగజలముకలదు. దానిని జ్ఞానముతో నుపయోగకరమున కదలిపెని సదపుటయే మనము ముఖ్య కర్తవ్యము అని చెప్పిరి.

చటోపాధ్యాయగారు నేటిరాత్రి ముగ్గురూరనకేరి అచ్చటినుండి సింహళమునకు యాసంవత్సారమున చేగదరు. కొంపాళమున నాటకసమాజముల శిర్యాలుచేయుటకు పిరావ్యనింపబడిరి. 1920 సంవత్సరమున వీరు జపానుకేరదురు. యూరపియనునాటకకళనుగురించి అసతికాలమున వీరు ఉపన్యాసముల నచ్చటచ్చట నొసగెదరు. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

గాంధీమహాత్ముడు మరల నెపుడు నాయకత్వము వహించును?

సివిలు మిలటరీగజెటు విలేఖరితో మహాత్ముడు తెలిపిన విషయము

"నేనింకను భారతీయులను నడపింపగలను. దేశములందరను నా నాయకత్వము నంగీకరించి నన్ను కోరినపుడే నేను మరల నాయకత్వమును వహించెదను. నాఅంతట నేను నాయకత్వము నరింపను. పాపరజనలను నశింపజేయుటకు శక్తి నాకుకలదు గట్టినస్వకము నాకు కలుగువరకును నేను ముందుకురాను. నేను మరల నాయకత్వమునహించగలను. వహించెదను. తమసంఖ్య కొట్లకొలదిగానున్నది గాన తమ అహింసాధర్మము నశస్త్రివలమును విషయమును పామరజనులు బాగుగా గ్రహింపగలగు వరకును నేను నాయకత్వమునహించను. ప్రజలను పొదులొనంచగల శక్తి నాకుకలగలెను. ప్రస్తుత మట్టి నూచనలు నాకేమియును కనబడటలేదు. కావున నాయకత్వము కొరకు నేనువిప్రుల సవసరములేదు. నా జీవితకాలకేవలమునందు అట్టివశిష్టులు లేరనునను అశ్శూద నాకులేదు. నా అసంతరము నాయకత్వము వహించదగినవా రెవరినన నే నిపుడేమియును తెలుపజాలను. నేడుగూడ భారతదేశమును నడువగలవా డొకడుండియే తీయగలని ఆత డిట్టివాడని నేనుతెలుపజాలను. అట్టివాడొక్కడును లేకున్నచో నాకది చాల అవమానకరమేయగును. ఇప్పుడు లేకున్నను ముందైన డిట్టివాడు కలిగి తీరునుగాని యిప్పుడు మాత్రము కలుగదు" అని మహాత్ముడుచెప్పెను. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

మైసూరు వస్తు ప్రదర్శనము 100 బంగారు పతకములు

మైసూరు దసరాఉత్సవములు దర్బారు సందర్భమున జరిగిన పారిశ్రామిక వస్తుప్రదర్శనము

మైసూరు, నవంబరు 1:— మైసూరులో దసరా ఉత్సవముల సందర్భమున జరిగిన పారిశ్రామికవస్తుప్రదర్శనము నందు ప్రముఖులెరిగి విస్తుపులకు బహుమతిగా నిచ్చుటకు 100 బంగారు పతకములను, మధ్యమతరగతి వస్తువులకు అనేక వెండి పతకములను, మూడువ తరగతి వస్తువులకు అనేక బ్రాంజు పతకములను, నిద్రపరచబడినవి. ప్రదర్శితవస్తువులు కాకి, వీచోరు, కలకత్తా, బొంబాయి, తిరువాన్కూరు మున్నగు ప్రాంతములనుండి వచ్చినవి. ఈ ప్రదర్శనము ప్రతి సంవత్సరమున యీ మైసూరు దసరా ఉత్సవములలో స్థిరసాంప్రదాయముగా జరపబడునయినది వివాదుగారు తమ ఉపన్యాసములో చెప్పిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

మధ్యపరగణాల ప్రధానమంత్రి గారిని ప్రజలు లేవీడికొట్టిరి

మధ్యపరగణాల ప్రధానమంత్రి ఈడుగంటి రాఘవేంద్ర రావుగారిని ఖాండ్వా రైలుస్టేషనుపద్దకి వేల జనము లేవీడికొట్టి ఛీ! ఛీ! యని కేకలు వేసిరి.

నాగపూరు, నవంబరు 1:— మధ్యపరగణాల ప్రధానమంత్రియగు యాడుగంటి రాఘవేంద్రరావుగారు తమ మంత్రి పదవిని విడనాడక ఇంకను ప్రజాభిప్రాయ ప్రతికూలముగా మంత్రిపదవిలో నున్నందులకై ఖాండ్వా రైలుస్టేషనులో ఆయన తిగవలసియుండగా 8 వేలజనము స్టేషనుపద్దకే "సిగ్గు అమానకరము! ఛీ ఛీ" యని కేకలు వేయుచు ప్రధానమంత్రి గారిని అవమానపరచిరి. ప్రధానమంత్రిగారి భాయాటమును తీయుటకై అవటికి వచ్చిన ఫాటోగ్రాఫరులుకూడ తమ యత్నములను మానుకొని ఫోటోలు తీయలేదు. ఛీ! ఛీ! యను బాగుపొనములమధ్య ప్రధానమంత్రిగా రెట్లో యొక్కట్లు స్థాటుభారం విడిచి వెళ్లిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

శ్రీమాన్ గారి బొంబాయి

ఉపన్యాసము

సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యముకొరకును సాంఘిక సామ రస్యమునకును ప్రయత్నింపుడు, కాంగ్రెస్ సభలో చేరుడు

బొంబాయి, నవంబరు 1:—ఈసాయంత్రము జిన్నా మొహరియల్ హాల్లో గొప్పసభ జరిగెను. ఉత్సాహపూరితముగ బొంబాయిపాఠశాల శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యగారికి గొప్ప స్వాగతమివ్వెను. ఉపన్యాసమునందు స్వార్థములు చెల రేగెను. వారిభావములను ప్రకటించెను.

సాంఘికసామరస్యము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము యీ రెండే కొరదగినది. ప్రతివారము కాంగ్రెస్ సభలో చేరి దానికి బలము చేకూర్చుటయే. స్వాతంత్ర్యముకొరకు భారతదేశమునకు గౌరవనీయునగు ఆశయము. సామ్రాజ్యవ్రతపత్తి నొక్కొంటి మా ఆంగ్లేయుల సామ్రాజ్యత్వమును దోహదమొసగినవారగుదు ము. ఆంగ్లేయులతో సంబంధములు తెగినవారి భారతదేశము నెవ్వరును గౌరవించరు. భారతదేశమునందు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నభిమానించుటకు నే నొక్కడ నే విడిగిలియున్నను, దానికై ప్రయత్నములు చేసెద ను. స్వాతంత్ర్యము కలుగుటతో వచ్చునదిగాదు. ఎడతెగని ప్ర యత్నమువలనగాని యది చేకూరదు.

సత్యమూర్తిగారు

సెహ్లానివేదిక నామోదించి జవహర్లాల్ నెహ్రూ, మహాత్మా చంద్రబోసు, అత్మజాత్యులను పొరబాటు గావించిరి. అధినివేదికవ్రతపత్తి మన తక్కువను ప్రకటించును. అఖిలపక్ష సభలో అధినివేదికవ్రతపత్తి నొప్పుకొనుటయే, కాంగ్రెస్లో సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నొప్పుకొనుటయే, పరస్పర విశ్వాసము లు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమే యోగ్యమగు గమ్యస్థానము. ముత్తు రంగమెలవ్యార్ గారి మాట ముచ్చటించిరి. (ఆ. గ్రెస్.)

జమ్మదాసు మోతాగారు బొంబాయి ప్రతినిధులతో సేనురాత్రి ఢిల్లీ బయలుదేరెడిరి. (ఆ. గ్రెస్.)

అయ్యంగారి యభిప్రాయము

అధినివేదికవ్రతపత్తి బిల్లు వ్రాయుటలలో

తప్ప తక్కిన యంతములయందు దన్నిటియందు నివేదిక నామోదించెదను

బొంబాయి, నవంబరు 1:—శ్రీయత సత్యమూర్తి ముత్తురంగమెలవ్యార్ మొదలగు మద్రాసు ప్రతినిధులతో శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యగారు బొంబాయి వచ్చిరి. ఢిల్లీలో అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభలో పాల్గొనుటకు వారు ఈ రాత్రి బయలుదేరెదను.

కత్తికా ప్రతినిధులతో శ్రీనివాసయ్యగారు యిట్లు చెప్పెరి:—అధినివేదికవ్రతపత్తి కావలెననివారితో నే నేకీభవించను. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకు వ్యతిరేకముగాలే ముగాని అధినివేదికవ్రతపత్తి లభించిన ప్రస్తుతము చాలనని సం తోషించువారితోగూడ నేకీభవి చను. మనదేశమునకొక రాజ్యాంగవిధానమును యితరులయొ మోచునను తయారు చేయరాదు. అధినివేదిక వ్రతపత్తినివయమున, బిల్లుగా వ్రాయు విషయమును తప్ప తక్కినవిషయము లన్నిటిలోను నేను సెహ్లానివేదిక సంగీరించెదను. అఖిలపక్ష సమావేశము కాంగ్రెసును తలవన్నుట నే నొప్పుకొనబాలను. మద్రాసులో నిట్టి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నకు మనకు గల హక్కును వ్యక్తపరుచుటయొక్కటే కాంగ్రెసు సభయొ, భారత ప్రజలను అంగీకరించదగిన వదలి. కాంగ్రెసు తీర్మానము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కొరకుండగా కాంగ్రెసు కాదని అధినివేదిక వ్రతపత్తిని కొరకు యెంతవివేకము?

మద్రాసులో స్వాతంత్ర్యసమితియొందుకు స్థాపించలేదు? అని యడుగగా కాంగ్రెసు ఆజ్ఞ సప్రమముగానుండ యిప్పుడు దీనిశిక్షణసరము లేదనివారు చెప్పిరి. మరియు 'కలకత్తా కాంగ్రెసుసభ' డొమినియన్ ప్రతపత్తి సంగీరించినచో కాంగ్రెసు నుండి విడిపోయిస్వాతంత్ర్య సమితి నొకదానిని స్థాపించెదను.

సత్యమూర్తిగారి యభిప్రాయము

తన యభిప్రాయము నడుగుగా సత్యమూర్తిగారిట్లు చెప్పిరి:—మద్రాసులో స్థితిగతులు యితర రాష్ట్రములవలె లేవు. అశ్వారీ, మోతీలాల్ గాన్ధీ పేర్ల నడచుపెట్టుకొని 'బె'సింబు, సి. పి. రామస్వామి అయ్యంగారి కాంగ్రెస్ తీర్మానములకు గర్హ్యములగు వ్యతిరేకప్రచారము చేయుచున్నారు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకై ప్రయత్నించు వారికి ప్రభుత్వము వారు శిక్షలను విధించవలెనని వారి యిష్టే

గొప్ప తానుముక్కలు విక్రయం

రెండు రోజులుమాత్రమే

1928 నవంబరు 3 వ తేదీ 4 వ తేదీ

వేలకొలది ఉపయోగకరములగు తానుముక్కలు విక్రయింపబడును

పాశ్చాత్య శ్రీలకు:—ద్రెస్సు, జంపరు తానుముక్కలు సిల్కు, వాయిశెల్లి, పాస్టి న్ను మున్నగునవి. భారత శ్రీలకు:—చీరల రవికల తానులు ముక్కలు ప్లేయిను, ఫాన్సీ, ఎంబ్రాయిడరీ, సిల్కు మున్నగునవి. పురుషులకు:—స్ట్రాటు, కోటు, వర్టింగుతాను ముక్కలు, సిల్కులు, వులెసులు, పాస్టి నులు మున్నగునవి.

కిసనుచెండు చెల్లారాం,

71/72 రాటనబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

శ్రీమైన్లు తోయచున్నది. ఈవిధముగా వారు మద్రాసు రాజధాని విలసద రాష్ట్రముగా చేయదలచుచున్నార

తీర్మానము ప్రకారము కార్యమేతయగును ప్రజలు అయ్యంగారి నే సవరించుచున్నార.

అయ్యంగారే నమోదు

కాంగ్రెస్ మహాసభకు జవాబు కలగలేదు వారు మద్రాసులో అయ్యంగారికొక్కడే. ఉత్తర హిందూస్థాను నందలి నాయకులు సరిపడకగాని, మరియు యితరకాంగ్రెసుల వలనగాని అయ్యంగారి పలుకుబడిని తగ్గించదలచుచో ఓక్షిణ దేశమునందు కాంగ్రెస్ ప్రచారము మూలబడును. సాంఘిక వాదులను, అభివృద్ధి ని రో ధ కు లు ను మ ద్రాస్ రా జ ధా ని యం దు చె ల రే గె ద రు. విలసాదులు తిరిగి బలమును సంపాదించుటకు చేయు కడసారిప్రయత్నములో కలకత్తా కాంగ్రెస్ మహాసభ వమ్మచేయునని నా కేసరియములను లేపు. (ఆ. గ్రెస్.)

లాలాజీకి కాదు చెబుతగిలినది; భారత దేశమునకు

ఫార్వర్డుపత్రికావాదము

'పోలీసువారి దుండగములు' ఆనుష్ఠానికైంద ఫార్వర్డు పత్రిక యిట్లు వాయుచున్నది:—

'రాజకీయములయందు అసంతృప్తినివేదనవారిని వర్ధింపుట వలన ప్రజల భీషము కలగజేసి, సైనుసంఘమును దాను ముని యనిపించుట యసాధ్యమని తెలిసికొలవలెను. నైనును సంఘమువలన భారతదేశమునకు లాభముకలగునని తలచువారందరకు నీవిషయముకండ్లుపునట్లుచేయవలెను. ఈచెబ్బ లాలాజీరారినై చేయబడినచెబ్బ కాదు. భారతదేశమునై చేయబడిన చెబ్బ. దీనివలన ప్రజలు కండ్లువిప్పి ఒక అత్యుచితో పాటుకది భారత దాస్యశృంఖలములను విడగొట్టెదరు కాక!

అమృతబజారుపత్రికావాదము

ఇది ఓక్కిలి ముఖ్యమగు విషయముగాన యీ కుండ బాలము. భారతదేశములో కాంతి యెట్లు సెలకొనవలెనున్నదో, న్యాయ మెట్లు ప్రతిపాదించబడుచున్నదో సర్ బాన్ నైవేదగారు తెలిపిరి. ఆతనిన్యాయశాస్త్ర కలిజ్ఞానము ఒక పుత్రము వహించుటకే తగినమున్నది గాబోయి. బడుమరి పత్రిక యిట్లు వాయుచున్నది:—జనులకత్తెకర యులగు నాయకులకు కొట్టి లాహోరు పోలీసులు మిక్కిలి యానానకరముగా ప్రవర్తించిరి. తీరనియతఖ్యాతిని సంపాదించుకొనెరి.

వైట్సుమెన్ వ్రాతలు

లాహోరులో నాయకులకు చెబ్బలు తగిలిన విషయమై ఉన్నరానికంటె చాల హెచ్చుగా జాతీయపత్రికలు వ్రాయుచున్నవను, ఒకరిద్దరు నాయకులకు చెబ్బలు తగిలినందు కా పత్రిక ఒకచుచున్నది. అం ద ర క న్న ముం దుంకిగావునను, తిమయకవరులు వరినివెట్టుమందీ గావు నను నిది తప్పనిసరి యయ్యెనని పత్రిక వ్రాయుచున్నది. (శ్రీ గ్రెస్.)

హిందూస్థాన్ టైముస్ పత్రికావాదము

లాలా బజారి రామగారిని యితర నాయకులను లాటిల్ తో మోదించుట కాగ్రహమునాపుమా హిందూస్థాన్ టైముస్ పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. ఇంక నేముఖము పెట్టుకొని దేశభిమానము పూర్తిగా చావని కంకరను నాయకు రాజా వరేంద్రనాథుడు గోకులచంధు నారంగగారలు నైనుసంఘమునకు తోడ్పడెదరు. భారతచరిత్రలో సపూర్వ

మైనట్టి యాదినరీ కార్యమునకు కారాభూతమైన సంఘము నకు వారు తోడ్పడెనెరురా? పోలీసువారి పోటాకలలనను, రెవ్యులెషన్ కర్రవలనను రక్షించబడిన నీ సంఘముతో నెంతకాలము వారు సహకారము చేసెదర. బజారిరాము యంతటివాడు అల్పులగు అశూనము చేసిరి. రాష్ట్ర ప్రజలు పొట్టుబింద బేసివచ్చెను. కొరడాచెబ్బలు తినవలసినవచ్చెను. కాని పాంచాలమునకు ఒకటములేని రాజకీయవనాని అత్యగ్రావమునకు భంగము కలగ నెన్నుచును ప్రయత్నింపరైరి. లాలా బజారిరాము గారికి జరిగిన యవమానము ప్రభాంతియునకి జరిగి. పై కావున అభిమానము గలవారందరు పోలీసువారిచే కొట్టబడినప్పుడు ప్రభుత్వమువారు తమంతాపమును వెల్లెరుపుట కొక్క మాటయైనను వచ్చెరైరి. ఇట్టిసందర్భమున నైనుసంఘ మునవలె దగుల్కొనినవాడు, తమకాత్యగ్రావమును, దేశభక్తి ను నేమాత్రమున్ను మానుకొనివచ్చి బహిష్కరణవాదులతో చేతులుగలిపి పంచేయుట వారివిధుక్రమని తలవవలెను. పోలీసులు పాంచాలదేశము ననేసారులు నైనుస ఉపసంఘములనుండి రాజీనామా నిచ్చెనని తలచుచున్నాము. (శ్రీ గ్రెస్.)

ధిల్లీసభ—కాంగ్రెస్ విభేదములు

కలకత్తానాయకుల యభిప్రాయము
కలకత్తా, నవంబరు 1:—తమ యభిప్రాయములకగుంచి యడుగగా నేర్వలెను మహాచంద్రబోసుగారి లింగి యభిప్రాయములను విజరచిరి.

సేకగుప్తగారి యభిప్రాయములు

'నేను ఉత్సాహముతో ఢిల్లీసభలకు వెళ్లుచున్నాను. ఢిల్లీసభలో అధి'వే' ప్రతిపత్తి యాశయముగా నుండవలసా లేక సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గమ్యస్థానముగా నుండవలసాయను వివాదములు పరిష్కరింపబడగలవు. సెహ్లానివేదిక సంబంధం, కాంగ్రెసు వారులకు సామరస్యము కుదుర్చుకదలి నొకదానిని ఢిల్లీ సభకు నొనును. అధికారావద్రులగువాడు గాక తక్కినవారందరకు హిందువులు మహమ్మదీయులు సెహ్లానివేదిక నామోదించువారితో కలసెదరు.

సుభాష్ చంద్రబోసు

సెహ్లానివేదికను వారుగా సమర్థించుచు కాంగ్రెసువారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాధారము చేసికొనియొక రాజ్యాంగవిధానమును తయారుచేయుటయు యవసరమని నాయభిప్రాయము. సెహ్లానివేదికలోని సూత్రములన్నియు అధినివేదికవ్రతపత్తికి మాత్రమేగాక సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకుగూడ వర్తించునని నిశ్చయము చేయుచున్నది. నిశ్చయము పూర్తిగా ఖండించుట ప్రమాదకరము. స్వాతంత్ర్యగమ్య స్థానము ను వదులుకొనుటయు ప్రమాదకరము. ఈ రెండికిని సామరస్యము కలుగు విధానమును కనగొనుటయే కర్తవ్యము. (శ్రీ గ్రెస్.)

1928 వ సంవత్సరపు నె 15 రు బిల్లు

1920 వ సం॥పు మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆక్టును సవరణ చేయుటకైన బిల్లు

మూడుమాసములవరకు నిలిపివేయబడినది

1920 వ సం॥పు మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆక్టును సవరణ చేయుట యొక్క మూడు మాసములను, ఇందువలన ఈ క్రిందివిధముగా కాపింపబడినది.

1. ఈ ఆక్టును 1928 వ సం॥పు మదరాసు లోకలు బోర్డుల సవరణ ఆక్టు అని చెప్పవచ్చును.

2. 'సవరణ ఆక్టు' అను మాటలకు 1920 వ సం॥పు మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆక్టు అని అర్థముకాలేదు.

3. సవరణ ఆక్టుయొక్క 9 వ సెక్షనుకు బదులుగా, ఈ క్రింది సెక్షనును ఉంచవలెను, అది యేమనగా:— "9. (1) (8) వ సభ సెక్షనులో ఇతర విధమున నిబంధింపబడినట్లు లేవు, ప్రతి లోకలు బోర్డులోని యానట్లు మొదలగునట్లు ఎక్కువగా ఉండవలెను. (2) యూనియను బోర్డుల విషయములో, లోకలు గవర్నమెంటువారు (ఎ) సమామ్యుడియల కొరతను, (బి) ఇండియా డేక్ ఫ్రైక్రెషన్ల కొరతను, (సి) ఆదివాసులను లేదా ఆది అంగుల కొరతను, (డి) కనుబిల్డింగులను ప్రకారము చాలినంత విస్తారమునకు కట్టించి, ముఖ్యమైనందు ఏయిదర మైకార్ని (స్ట్రక్చర్) బాలిలేదా బాలిలగరకును.

తాము ఆక్టువల్లము నిర్ణయించు నిర్ణయములను ప్రకటన ద్వారా ప్రత్యేకము నిలిపియుంచవచ్చును. మరియు డిస్ట్రీక్టు, తాలూకా బోర్డుల విషయములో లోకలు గవర్నమెంటు వారైనా చేయవలెను;

అయితే, ఒక లోకలు బోర్డులోని సానముల మొత్తపు సంఖ్యలో హాతిక వంతుకంటె ఎక్కువగా అనుకూలము నిలిపి యుంచబడునట్లు.

(8) (1) వ సభ సెక్షనులో ఏమి చెప్పబడియున్నను దానితో నిమిత్తమునకు, లోకలు గవర్నమెంటువారు తమ యొప్పునసారముగా ఏదీ డిస్ట్రీక్టు బోర్డుకనకు ముగ్గురకంటె ఎక్కువకాకుండ తమకు యొక్క మని తోచునంతవరకు మునుపు లను నియమించవచ్చును. అట్లు నియమించబడిన మునుపు యూనియను లేదా ఆ.గ్లోబలియను బాలికి ప్రతినిధులు గాగాని గవర్నమెంటు అధికారుగాగాని వుండవలెను. అట్టి మునుపులు డిస్ట్రీక్టు బోర్డు 10 వ సెక్షను ననుసరించి నిర్ణయించబడిన మొదట సంఖ్యతో నిమిత్తము లేకుండ దానికి ఆద నముగను నందు నిర్దేశించుటకు మొదలగు నుండ వలెను. మరియు డిస్ట్రీక్టు బోర్డుకు అంగీకరింపబడిన మొదట సం ఖ్యలో వారు చేయున్నట్లు భావింపబడునట్లు. కాని 18 వ సెక్షనులో ఇతరవిధమున నిబంధించబడినట్లు లేవు ఎక్కువగా బడిన మొదట హక్కులన్నియును వారికి వుండవలెను."

4. సవరణ ఆక్టుయొక్క 12 వ సెక్షనులో (1) నుండి (8) వరకుగల సభ సెక్షనులను బదులుగా యాక్రిండిదానిని వుంచవలెను:-

"ప్రతి లోకలు బోర్డును తన మొదట లోకండి ఒకరిని తన ప్రెసిడెంటుగా నెన్నుకొనవలెను.

"అయితే లోకలు గవర్నమెంటువారు ఏదీ డిస్ట్రీక్టు బోర్డు విషయములో నెన్నుకొనవలెను కాపిసర్కారు పధవారిచే ఆమోదిం పబడిన విధిద్వారా ఈక్రింది బాతులలో ఒక్కొక్కదానికి చెందినమనిషి, ఇతరుప్రకారము ప్రెసిడెంటుగా నెన్నుకొనబ డవలెనని నిర్ణయించవచ్చును. అయితేవనగా:— (ఎ) పొందువు లు, (బి) ముసల్మానులు, (సి) క్రైస్తవులు. మరియు అట్టివిధి చేయబడియున్న సందర్భములో డిస్ట్రీక్టు బోర్డు తన మొదట లో కండి సవరణ బాతులలో ఒక్కొక్కదానికి చెందిన మనిషిని వంతుప్రకారము తన ప్రెసిడెంటుగా నెన్నుకొనవలెను."

ఉద్దేశములయొక్కయు

కారణములయొక్కయు వివరణము

1920 వ సంవత్సరపు మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆక్టు లోని 9 వ సెక్షనుకంటె మరేదో సెక్షనుగాని దానియందు ఏ మయమున గవర్నమెంటువారికి ఎక్కువ చిక్కును, యానట్లు తెగల జనములలో ఎక్కువ అసంతృప్తి కలిగించియుండలేదు. ఆ సెక్షను ఇతరవిషయములతో బాటు కొంతమంది మొదలగు లోకలు బోర్డుల మొదలగు లోకలు ఎక్కువగా బడుటకు బదులుగా నియమించబడుటకు అంగీకరించు చున్నది. ఇట్లు నియమించుటకైన అధికారము కల్గుచేయబడిన లేనని యానట్లు కరగటల బడుటలో ప్రభావితమున పే రగుచుండినది. ఈ ప్రభావితమునకు సమాధానముగా గవ ర్నమెంటువారే యానట్లు నంకిరింపజేయుట కుద్దేశించబడిన

చట్టనిర్మాణమును చూచించినట్లు పడుటవచ్చును. కాని యీ విషయమును గురించిన చట్ట నిర్మాణము గవర్నమెంటువారు తలపెట్టుచుండిన లోకలు బోర్డుల ఆక్టు క్రింద సవరణల వంతు ప్రకారము లోకలు బోర్డులను నంకిరింపజేయునట్లు, ఆయాక్టు ఏక ముఖముచేయబడిన సవరణలను కలిపియు తినిపెట్టుట ప్రకారం పెట్టుటకు గవర్నమెంటువారికి యంతరంగ సాధ్యముకావడం ను నను, లోకలు బోర్డులకు మొదలగు నియమించు అధికారమును కల్గుచేయు సమర్థ జరూరుగా పరిష్కరింప బడవలసి యు న్నందున ఈ యీ బిల్లును తెచ్చితిని.

2. స్వల్పజాతులవారు ముఖ్యముగా ముసల్మానుల జాతి వారు ప్రత్యేక ఎలెక్టోరేటు (ఎన్నికలకాగల సమూహులు) ఆధారమున ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును పొందవలసి అభిప్రాయము వచ్చును. (సమిష్టి) ఎలెక్టోరేటు ఆధారమునై స్వల్పజాతులకు సానము లను నిలిపియుంచుట యీ బిల్లులోని నిబంధన ఆకారమున కొంతవరకు సంతృప్తి పరుచుటకు తోడ్పడును మరియు కాలము కడచిన కొండిని అన్ని జాతులకును విశ్రమమును కలిగించి వారిలో జాతీయభావము పెంపొందించుటకు ప్రత్యేక ప్రతినిధుల నిర్మాణముకంటె ఇదియే ఎక్కువలాభకరముగానుండు నని నమ్ముచుచున్నది.

3. యూనియనులకును ఆంగ్లో ఇండియనులకును సర్కారు వుత్సాహములను ప్రాతినిధ్యము పొందుటకు డిస్ట్రీక్టుల కు నిర్దేశించుటకు అదనముగా నందు మొదలగు నియమించబడుట కుమాది యాక్టా ఏర్పాటు చేయుచున్నది.

4. లోకలు బోర్డులకు మొదలగు నియమించుటకైన అధికారమును కల్గుచేయునట్లు, డిస్ట్రీక్టు బోర్డుల (ప్రెసిడెంటుల ను నియమించుటకు గవర్నమెంటువారికిగల అధికారమునకు డ కల్గుచేయుట ఉచితముగా కనబడుచున్నది. ఈరాష్ట్రము లో విద్యాభివృద్ధియును సాంకేతికస్వరూపమున (లోకలు సెక్షన్ గల మొదలు) విషయమున జాగ్రత్త అభివృద్ధియును యానట్లు డిస్ట్రీక్టు బోర్డుల (ప్రెసిడెంటుల పదవులను ఎన్నికల పద్ధతికి లోబరచబడును. పూర్తిగా సమర్థించుచున్నది. ఇది యట్లుండ గా డిస్ట్రీక్టు బోర్డుల (ప్రెసిడెంటులుగా వనచేసి ఆనాడలా అట్టి పరిపాలనావిషయము సంపాదించుటకు తమ కన్నులను చాలినన్ని అ.కాశములు అభివృద్ధియై లేదని ముసల్మానుల లోను ఇండియా డేక్ ఫ్రైక్రెషన్లకు ప్రబలమున్న మనస్తా పమును పోటింపజేయవలసి అగును. ఇందుచే లోకలు గవర్నమెంటువారిచే నేర్పాటుచేయబడు కొన్ని ప్రత్యేక ప్రతినిధుల బోర్డులలో (ప్రెసిడెంటుల పదవి వంతు ప్రకారము వరు సగా పొందూ, ముసల్మాను, క్రైస్తవ జాతులకు చెందిన మని షికి నెక్కవలయునని ఒక నిబంధన చేర్చబడినది. అయినను యీ నిబంధన తాలూకా, యూనియను బోర్డుల (ప్రెసిడెంటుల పద వులకు వర్తింపదు.

బి.పి.ఆ.అ.హమ్మద్ సైయద్.

1928 వ సం॥ ఆగస్టు 20 వ తేదీ. (పోస్టునెంటు జార్జి గెజిట్టు)

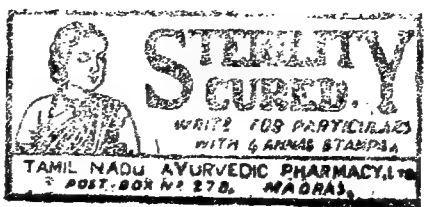
శ్రీమదగోదావరిజిల్లా ప్రాథమిక విద్యామహాసభ

ది 28-10-28 స.ల తేదీకి భీమవం తాలూకా ఉపాధ్యాయుల భీమవం లో సమావేశమై మహాసభను 1929 సం॥ ఫిబ్రవరి మాసమున భీమవం గ్రామములో జరపుటకు, భీమ వం తాలూకా ప్రాథమిక విద్యామహాసభకు పదవ ఫిబ్రవ రి మాసములోనే భీమవం తాలూకా బోర్డు అసెంబ్లీనైన మి రి రా. శ్రీ తంతలూరి శారాయ్యారాజుగారి అధివేతనమున జరు పుటకు, భీమవం తాలూకా ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయుల వ స్తుకదర్శనము మి.రా. శ్రీ శ్రీమదగోదావరిజిల్లా ఎడ్యుకే షన్ అఫీసువారి అధివేతనమున భీమవం లోనే సవరణ ఫిబ్రవరి మాసమున జరపుటకును యేర్పరచుకొనిరి.

సవరణ సమావేశం కార్యక్రమము నడుపుటకు భీమవం తాలూకాలోని ఉపాధ్యాయులలో 26 గురు ఆహ్వాన సంఖ్య ముగా యేర్పడి అందు వారణాసి వీరన్నగారు ఆహ్వానసంఖ్య పూర్తియగునను, నందు వెంకన్నగారు కార్యదర్శిగాను, వేలూరి వెంకటరత్నం గారు సహాయకార్యదర్శిగాను, రాయప్రోలు సీతారామశాస్త్రిగారు శాశ్వతాధికారిగాను, కందర్ప సత్యశారాయణ గారు వంగిళూడి లక్ష్మీనారాయణగారు వర్కింగు కమిటీ మొదలగునవి నియమించబడిరి. సభలు జరుగు లేదని ముందు తెలు పబడును.

వారణాసి వీరన్న,

ఆహ్వానసంఖ్యపూర్తియగు.

దత్తమండలములనభివృద్ధిచేయుట

సంద్యాలలో జగదత్తమండలములను విశిష్ట శ్రీరాము ఖ్యమైనది. ఆంధ్రుల జరుపుటకు ప్రత్యేక కార్యములతో యుం డియుండవలయును. ఈసభలో కర్పరాష్ట్ర సమస్యనుచూపిన తీర్మానము వచ్చుచున్నది. అతీర్మానమునుచూచి దత్తమండల వా నులు విశాలభావములతో మొంగిపర్చి నమ్మెదము. ఈసభలో దత్తమండలములకు అందునను శత్రు యుండవలసిన కుంగధ్ర నీటిసప్తయినిగూర్చిన విషయములవిశదీకరింపబడవలయును. ఈసభకు అధ్యక్షత వహించునాడు విశాలభావముగను సమర్థులు గను నుండవలయును దత్తమండలములకొరకు నిరంతరము పోటు బడుచున్న శ్రీరాముల రాష్ట్రవికారారు బొల్లిని మునుస్వామి శాయ్యుడుగారు ఆంధ్రుల కధ్యక్షుల పోషించుట కర్తులు. వారు పరిపాలనావిషయములకు యుక్తమైన దత్తమండలముల భా వ్యాభివృద్ధికి అంకితులుబడుచున్నాడు. దేశాభిమాని, పరిపాల నాసమర్థుడు. కాంగ్రెసు ఉద్యమమునందును, ఇతరు ఉద్య మమునందును మిక్కిలి సానుభూతిని జూపువాడు. ఇట్టివారిని దత్తమండలవాసులు తమ సమావేశమునకు అధ్యక్షులుగ నెన్ను కొని విశాలభావమును జూపుదుర గాతమని కోరుచున్నాము. సమావేశమునకు ముఖ్యకారకులగు శ్రీరాములు హరిసర్వోత్తమ రావుగారు యాచివయమున సమాలోచించి శ్రీ మునుస్వామి శాయ్యుడుగారి వధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనవలయు ఆహ్వానసంఖ్యను చారిని ప్రోత్సహించు గాతమని కోరుచున్నాము.

"దత్తమండల వాసి."

వాతావరణ సిధి

1928 సం॥ నవంబరు నెల 2 తేదీ శుక్రవారము

Table with 6 columns: ముఖ్యజిల్లాలు, మి.రా. శ్రీ, మి.రా. శ్రీ, మి.రా. శ్రీ, మి.రా. శ్రీ, మి.రా. శ్రీ. Rows include గోపాల్ పూర్, విశాఖపట్టణం, కాకినాడ, మచిలీపట్టణము, కర్నూలు, బళ్లారి, ఆనంతపురం, కడప, నెల్లూరు, ముద్రాగు, కడపూరు, నీలము, కోయంబుత్తూరు, తిరుమనాపల్లి, నాగపట్టణము, చుడూరు, పొంబన్, పొలంకోట, తిరువేండ్రము, కొచ్చిక్, కాలికట్టు, మంగళూరు, తెంగునూరు, మేరకార, కొడైకనాల్, మారుర్.

కర్పారాలు:—గోపాలపురంలో 0.2 వర్షించెను. ఆక సము నిర్మలముగ యున్నది.

డక్కన్:—కడపలో చివకులు కడెను.

కర్నాటకము:—కడపూరులో 0.4" వర్షించెను. ఇదట ముట్టు దట్టముగ నున్నది. వకటి రాత్రివేడివి 2 మొదలు 5 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

వ. వ. నారాయణలయ్యగారు,

సహాయకావరణావస్థాపకులు.

ఆంధ్ర మహాసభలు, నంద్యాల

ఆంధ్ర మహాసభల కార్యక్రమము బహుచరుగగా జరుగుచున్నది. నంద్యాలలోని ప్రముఖుల మిక్కిలి భక్తిశ్రద్ధతో పాటు సాగించుచున్నారు.

రు 200 ల విరాళము

శుభ్రస్థితియైన వరకు రానున్న సభకు ముగించునని వారు వారి దైర్ఘ్యము ఆర్. శ్రీనివాసరావు గోవిందరావుల మూలముగా ఆంధ్రమహాసభల నంద్యాల ప్రముఖుల కోరిక ననుసరించి కర్నూలులో కడదిన ఆదివారము ప్రదర్శనము కొనసాగించిరి. నాడు వారు ఈజిల్లాలోనుండుటకు కడపటి నిమిషము.

భీమబలశాలిని రుక్మాబాయి

జ్వరమున వచ్చుచుండుటచేత ఈ జిల్లాలో అంతరకు పొల్లినది. నాటిదిన ముగ్ధ ప్రత్యేకము రంగమపైవచ్చి అతిద్వితీయముగా ఏనుగునెక్కి ప్రదర్శించుటగాక చిన్న యువ శ్యామలముగా కనిపించినది.

నాడు వచ్చిన రు 600 లతో రు 200 లు ఆంధ్రమహాసభల సహాయమును సమర్పించెను.

రాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షుల

ఇప్పటికి రాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షులకు జ్వరముతో బాటు వారసామి అయ్యెనుగాని గార్లపేర్లు మాత్రము నమూనయి ఆ హాస్టల్ నందు కొంతకాలము చేరి యున్నది. నేటి సాయంత్రము నకు ఈ విషయము పరిష్కారము కాగలదు. తక్కువగల సభల కొనసాగించుట విషయమున దత్తమండల సభకు శ్రీ. కె. కోటి రెడ్డిగారు నియమితులయి అంగీకరించియున్నారు. ఇతరులందరి ప్రత్యుత్తరములు ఎదురుచూడబడుచున్నవి.

సంగీతమహాసభ బహుమానములు

సంగీతమహాసభ సందర్భమున ఆహ్వానసంఘమువారు కొన్ని బహుమానములు నిర్ణయించినారు. ఆంధ్రదేశములోని బాలరతు బాలికలకు వేరవేరుగా గాత్ర యంత్రవిద్యల రెండును పోటీపరీక్షించును. వీరికి ఫీజులు మాత్రమే యంత్రవిద్యకు సాధనములుగా అంగీకరించునెను. అనగా బాలరతు గాత్రమున కుగాను ఒక్క బహుమానము, వీరికి కొక్క బహుమానము, ఫీజులు కొక్క బహుమానము, బాలికలకు గాత్రమున కొక్క బహుమానము, వీరికి కొక్క బహుమానము, ఫీజులు కొక్క బహుమానము నిర్ణయించునని. బాలరుగాని బాలికగాని 16 ఏండ్ల వయస్సుకు మించినవారుగా నుండరాదు. వారి ఖర్చులు వారే భరించుకొనవలెను. ఏ విషయమునకైనా మూడు దరఖాస్తులకుపై తీర్మానమున్నట్లులైన ఆ పరీక్ష పెట్టడము కాదు. దరఖాస్తులు ఈ నెల 15-వ తేదీ తోపుగ నంద్యాలలో ఆహ్వానసంఘమువారికి పంపవలెను. 10-వ తేదీ శుక్రవారము ఏ ఏ పోటీలు జరుగుననియు ప్రకటించబడును.

వై పోటీలకాక ఆంధ్రులెల్లరకు పద్యములు భావకావములనుండి సంగీతాస్త్రముననుసరించి చదువుటలో పోటీపరీక్ష జరుగును. ఆంధ్రభాంధ్యమునందలి విరాట్లోగర్వముల శ్రీరామద్రావణి, భీమకు, ఉత్తరకు ఈయనవైపుననున వేదలుగల ఒక్కొక్క పద్యముగా ఏమూడుపద్యములైనను జరిగవచ్చును. ఇందు పోటీదారులవయస్సు నియమితులుకాదు. తక్కిన అన్ని నియమములును వై పోటీలకువలెనే కాలము చాలకుండా పోటీదారులు తీర్చవలెను.

భోజనసంతోలు

సభలకు దయచేయు ప్రతినిధులకు భోజనసంతోలు ఉచితముగా చేసి భారతదేశపు అధిష్టానమున కేవలము మూర్తిధినించేయటకు ఆహ్వానసంఘమువారు సర్వప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. అందులకంగీకరించు సంపన్న గృహముల కుభావములు ముందగు తెలుపబడుచును.

మరియొక సహాయక ప్రదర్శనము

శుభ్రస్థితి శ్రీ ఆంజనేయ గోవిందస్వామివారికరు అందుకంపెనీవారు ఇప్పుడు నంద్యాలలో జనరంజకముగా నాటకమును వేయుచున్నారు. రాజోపుసోమవారము ఆనగా 15 తేదీ నాడు మిక్కిలి జనాకర్షకముయిన “లంకాదహన” నాటకమును ఆంధ్రమహాసభల సహాయము ప్రదర్శింపనున్నారు.

ఆంధ్ర ఖిద్దరు ప్రదర్శనము

నంద్యాలలో జరుగనుండు ఆంధ్ర సభలతోపాటు ఆంధ్ర ఖిద్దరు ప్రదర్శనము జరుగును. వ్యవధి చాల తక్కువగా నున్నందుచేత ఆహ్వాన సంఘమువారు ప్రదర్శనతో కలువేరుగా సంబంధములు పెట్టకొనలేదు. ఒక్కొక్కరి కొక్కొక్క ముపు ఏర్పరచియిచ్చి అన్ని రకములు ఒక్కొక్కరిచేతను అమ్మించబడుకొనలేదు. అనుభవముచేత అపద్ధతి ప్రదర్శకులకు లాభ కరమనియు కన్పించలేదు. ఖిద్దరు ప్రదర్శన మంతటికిని కర్నూ

సమీపించుచున్నది!

15-11-28 వ తేదీ!

ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తు ద్వితీయ స్నాతకసభకు

అన్ని డిగ్రీలవారికి కావలసిన గౌనులు, టోపీలు, హుడ్లు మావద్ద అద్దెకు సిద్ధముగానున్నవి.

సెట్టు 1 కి రు 0-0-0 లు మాత్రము.

వలయువారు యీ క్రిందివారికి వ్రాసి వెంటనే ఆర్డరులు బుక్కుచేయుచు కొనవలయును.

వైండ్సు అండు కో., బెజవాడ.

రసాయన చాయశాల

మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో “ఇండియాలో” నెల్లూరు మొదటివారని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను పక్కారంగులు సలీసుగా చిక్కును.

ఒకపర్యాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వినా, మరియితర రకములను ముట్టరు.

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

ఆంధ్రనభల సహాయార్థము

నంద్యాలలో నవంబరు 17-18 తేదీలందు జరుగనుండు ఆంధ్రనభల సహాయార్థము ఈ రాజుండు సోమవారము 15 తేదీ నాడు శ్రీ ఆంజనేయ సి. గోవిందస్వామివారికరు అంకు కంపెనీవారు వారి నాటకములలో ఎక్కువ గుప్తస్థితియైన “లంకాదహన” నాటకమును అడవిశ్రవణించినారు. ఈకంపెనీ వారే బహు జనరంజనము. అందులోను ఈనాటకము అతి జనరంజకము. కాబట్టి నంద్యాలలో జరుగనుండు ఈ ప్రదర్శనము మిక్కిలి జయప్రథముగా నుండగలదు.

(స్వయంవిలేఖరి)

In the Court of the
District Munsiff of Gudur
at Nellore.

E. P. No. 545 of 1923 in O. S. No. 365 of 1922

వాది:—కామి రెడ్డి రామకృష్ణారెడ్డి

Vs.

ప్రతివాది:—నెల్లూరుపల్లి వెంకట్రామయ్య

ఈ నెంబరుకు ప్రతివాదిమీద పాండిన డిక్రి బాక్టిగాను వాది వారంటు అయిలజరువు పెట్టుకొని సిరానులను ఏలమనకు తెచ్చియున్నారు. యేలం తే 5-11-28 కి నెల్లూరు జిల్లాకోర్టువద్ద జరుగును. కొనసాగించినవారు వచ్చి పాటు పెట్టుకోవచ్చును గనుక తెలుపబడునది.

ఆస్తి పెట్టుకొను

నూమూల తాలూకా నూమూలపేట సబ్ డివిజన్లలో చేరిన లక్ష్మీ అంకసాగరం వరకు ఆగ్రహారపు పేటలో ప్రతి వాడికి హక్కు అనుభవముగల నెం 11 రు కట్టా
(1) సర్వే నెం 148/2 రు మొట్ట య 1-2 ట్లు
165/12 " 1-8
2-5 ట్లు
(2) సర్వే నెం 184/3 రు పల్లపు ములుం అను
నూగాడి య 1.12 ట్లు
సర్వే నెం 143/2 రాఘవరెడ్డి చెరువకింద య 1-6 ట్లు
2-18

(3) సర్వే నెం 21/5 రు య 1-95
86-2 0-10
86-3 0-13
2-58

నెల్లూరు, } (సం) ఎం. లక్ష్మీనరసింహం,
31-10-28. } నాదికరపున స్టేడెంట్

తుని: వరదలు

తునిపురము వరదలవల్ల చాలా నష్టపోయినది. గత ఆదివారం 21 వ తేదీకి వరదవచ్చి ప్రతి యింటిని నాశనము చేసి నది. రైలురోడ్డుబ్రదులు కొట్టి పూర్తి ప్రవేశించినది. మునుప్పులు యిద్దరు మాత్రం పోయినారు. తమవులు మేకలు వందల కొద్ది పోయినవి.

21 వ తేదీ మెయిలు ప్యాకెంజరు యక్కడ అగిపోయినవి. ప్యాకెంజరుకు చాలా కష్టముకలిగినది. వడలి జోగయ్య కాస్త్రీగారు ప్యాకెంజరుకు చాలా సప్తయి చేసినారు.

ఇచ్చట వర్షముకి సరకులు చాలా నష్టమైనవి. 2 లక్షల నష్టముండవచ్చును. మేడలు సహితము గూలిపోయినవి. వీటి అన్నిటికి సాయము కలరా బయలుదేరినది. వైరుమెను నుం దరరావుగారు చాలా శ్రద్ధ వహించి పనిచేయుచున్నారు. తుని భావినితి ఎటులందునో తెలియదు.

ఈ రెండు పోట్లగ్రామములలో ఒకటి యిచ్చట వడి పోయిన యంజను. రెండవ రైలురోడ్డు నష్టమును తెలియజేయును. నందలకొలది నూలీలను పెట్టి పని చేయుచున్నారని. ఇవి నాచే రీయలదినవి.

బోడపాటి వెంకటనరసింహులు.

చెన్న పురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ నవంబరు 2-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముజస్తాలు

కందుక తెనాలి 11 42 కలం ద	18 0 0	18 8 0
నెల్లూరిది 11 డిటో	18 8 0	14 8 0
ధిల్లి 11 డిటో	35 8 0	17 9 0
రాగులు 11 164 బస్తా 1-3	11 0 0	12 0 0
సవ్వలు 11	20 0 0	28 0 0

2. ధాన్యమువస్తువులు

కందుక బస్తా 1-3 ర 205	15 0 0	16 0 0
నెనగలు 11 డిటో	18 4 0	14 2 0
నెనగలు 11 డిటో	14 0 0	16 8 0
మినములు 11 డిటో	14 8 0	16 0 0
ఉలములు 11 ర 195	10 0 0	11 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వునూనె బా 1-3	145 0 0	150 0 0
నెయ్యి మ 1-3	14 0 0	21 0 0
వేగు నెనగవడ్డ బా 1-3	49 0 0	50-0-0
వేగు నెనగనూనె గానుగ బా 1-3 ర 112, మినకానూనె 1 8		
అమునము బా 1-3	102 0 0	104 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయకము బా 1-3	105 0 0	106 0 0
కూరకము బా 1-3	75 0 0	88 0 0
మిరకకాయలు (గుంటూరుది) బా 1-3	70 0 0	75 0 0
రసియలు 11 బా 1-3	80 0 0	83 0 0
గుంటూరుకాయకట్టు నీలిమందు ముంపు 1-3 ర 40, 45		
కాకానూనెపాదకట్టు 11	50, 55	
తెల్లము బా 1-3	28 0 0	49 0 0
అపొన్నకర్కర బస్తా 1-3	26 0 0	26 4 0
చింతకందు బా 1-3	28 0 0	60 0 0

5. ఇనుము

పట్టకం బా 1-3	82 0 0	84 0 0
చదరం	29 0 0	35 0 0
రవుండు	29 0 0	38 0 0

6. నూలు

సం 20 తెన్ని సింహం యాటి	8 2 0	
సం 6 11 కట్టా	5 8 0	
సం 24 11 లాకి	6 0 0	
సం 30 11 రెక్కెత్తెలు	7 7 0	
సం 40 బామురు 10 పా	12 0 0	
సం 44 సాదా	6 2 0	
సం 40 రాజీ	10 12 0	
సం 4 తెన్ని పసిడు	4 12 0	

7. దూది

బోండానెట్టు బాము 1-3	656 0 0	
----------------------	---------	--

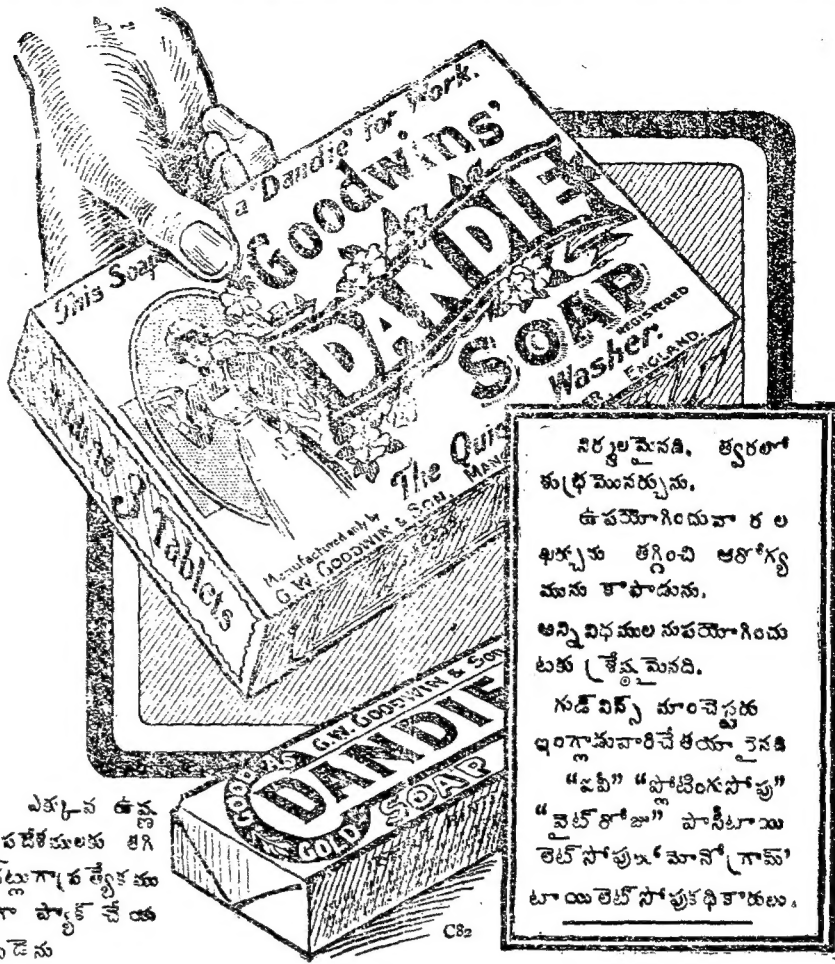
8. లోహములు

కండి 100 కలం 1-3	61 4 0	61 8 0
బంగారుకుం 1-3	21 0 0	21 2 0
పవరకు 1-3	13 6 9	
ఇత్తడి బా 1-3	226 0 0	230 0 0
రాగి బా 1-3	272 0 0	275 0 0

9. రంగులు

అరి మేలు స్వల్పములాంపు అరివరంక సంహం		
సీసా 1-3 గ్రీం 200 కి ద	58 0 0	
11 నీలిరవ 1 రతి	1 10 8	
11 14 రకులు	1 10 0	
11 28 రకులు	1 9 0	
11 56 రకులు	1 8 8	
11 1 అరకు	1 8 0	
తెల్లము పొద్దుపూ బో తెల్ అగ (బిల్లి-రక్తు)	8 4 0	
కాంకో 8 రి	1 0 0	
పవర 1 రి	2 8 0	

4875

ఎక్కడ ఉన్న ప్రదేశములకు తగిన నట్లుగా ప్రత్యేకముగా ప్యాకేజీయ బడెను

నిర్మలమైనది, త్వరలో శుభ్రమొనర్చును. ఉపయోగించువారిల ఖచ్చిత తగ్గించి ఆరోగ్యమును కాపాడును. అన్నివిధములనుపయోగించుటకు ప్రోత్సహించెదది. గుడిచిన్స్ మాంచెస్టరు ఇంగ్లాండువారిచేతయూరైనది "జిప్" "ప్రాటింగ్ సాప్" "వైట్ రోజ్" పాసిటాయిలెస్ సాప్ మెన్ గ్రామ్ టాయిలెట్ సాప్ కథికారులు.

ఆల్ ఫ్రెడ్. డబ్ల్యూ. బ్రాక్ పానుబాక్సు నెం 875, బొంబాయి

తెనాలి తాలూకాబోర్డు

అక్టోబరు 31:- తెనాలి తాలూకాబోర్డు కార్యాలయమునకు సెప్టెంబరు నెలఖర్చుతోనే కనాప్రెజిడెంట్, ప్రాంతపట్టణ అధికారములకు సెప్టెంబరు 20 వ తేదీనో అంతమొందిరి. ఆసమయంలో ఇదివరలో ఉపాధ్యక్షులైన ఉమామహేశ్వరరావు చౌదరిగారొక్కరే రాజకీయ ప్రమాణం తీసుకొన్న మాత్రమే ఉన్నారు. శ్యామలమ్మకం అయితే వారిని తొలపివేసి బోర్డు ప్రెజిడెంటుగా నియమించబడిన బాధ్యత జిల్లాబోర్డు ప్రెజిడెంటుగా వై యండి. అట్టిప్రతి ప్రాంత ఎన్నికలలో ఈ తాలూకాబోర్డు ఎన్నిమంది కమ్యూనికేషన్ ఎక్స్ చాంజింగ్ వా తొమ్మిదవ చందమునకు, మొన్నటి వాక ఎన్నిక కార్యాలయమున గౌరవనీయులగు శ్రీ కొంగంటి ఆ జతయ చౌదరిగారిని, సభ్యునిగా నామినేషన్ చేసి తెంప రకీబోర్డు ప్రెజిడెంటుగా నియమించడంతో, ఇదేమిటికే ఎన్ని కల్లోరాజీవి అనేకజాతుల తాలూకాలో ఉంటే ఇంకా చౌ దరలనే నామినేషన్ చేయడమేమిటి? వాని వారిపాట్ల బలం కనుక వారినే తలంపుతో జిల్లాబోర్డు ప్రెజిడెంటుగారు నామినేషన్ చేసివా, గా. శ్రీ అంజనేయ చౌదరిగారు స్వీకరించడమేమిటి? అని జిల్లా అంతటా గర్జనలు మ్రోజింది. అది జిల్లా ఉండగా ఇదివరలో యిరవై ఐదు వా యునికారి పరిపాలనలో ఈ తాలూకాబోర్డుకే, ఈ కరసిగు ల్లోనే, రాజకీయ ప్రమాణం తీసుకొని బకరిని తెంపారకీబోర్డు ప్రెజిడెంటుగా నియమించడం, అదికామ్రోవడమని గౌరవరక డం, అంతయొరిగిన శ్రీ కమ్యూనికేషన్ చౌదరిగారే ఈవిధంగా చేయడంలో, మరీ ఆకర్షణకలిగింది. అదిగాక గాయదుగా రొక్కకు బాకట్లతాలూకాబోర్డుకు రాజకీయ ప్రమాణం తీసు కొన్న కార్యాలయం శ్రీ చౌదరిగారిని తెంపారకీబోర్డు ప్రెజిడెం టుగా నియమించడం, అదికామ్రోవడమని చౌదరిగారు కాల దన్నడం, ఇదియంతా ప్రస్తుతం వీకి మరుపుకొనకవియ్యడం వచ్చు. ఈకథ ఇట్లుండగా శ్రీ ఉమామహేశ్వరరావుచౌదరి గారు గా|| శ్రీ జిల్లాబోర్డు ప్రెజిడెంటుగారి కార్యములను సంగ్రహి గారికి తెలియపరచుకొగా, రాజకీయ ప్రమాణం తీసుకొన్న కార్యాల యుండగా అప్పులను తెంపారకీబోర్డు ప్రెజిడెంటుగా నామినే షన్ చేయడం చట్టవిరుద్ధమని ఈ నెల 19 వ తేదీ నాటికి ఏ నో విధంగా ఆర్డరు ఇయ్యకాదు. ఈగోల ఇట్లుండ శ్రీ కమ్యూనికేషన్ చౌదరిగారి పార్టీ ముఖ్య సభ్యులలో నోకరకు దావులూరు రంగయ్య చౌదరిగారు తెనాలి తాలూకాబోర్డు తెంపరికి ప్రెజిడెంటుగారిని నియమించడం నియమవిరుద్ధంగాన వారిని రద్దుచేయవలసిగా గుంటూరు డివిజన్ మున్సిపల్ బోర్డులో దావావేశారు. కొంచెంకూడ ఆలోచిస్తే దీని తర్వాత తెలుగుదేశము వుంది. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుల పార్టీ వారు పన్నెండు కేసులకొరకు గ్రహించి శ్రీ చింతమనేని భావయ్య చౌదరిగారు మాడవపార్టీ వారుగా బయలుదేరి యదారమునా వెళ్ల గ్రక్కరూ ఆ బోర్డులోనే ఇంకో దావావేశారు. వెలువోలు నీతారామయ్య చౌదరి.

తెనాలి మ్యూనిసిపాలిటీ

(స్వీయవిలేఖరి)

ఇదివరలో మ్యూనిసిపల్ చైరమెనుగానన్న శ్రీయంత ర్త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరిగారి సభ్యత్వకాలం ఖాళీ అయి నందున చైరమెనుకదవినిగూడ వారు విడుదలచేయవలసి వచ్చె ను. నూతన సభ్యత్వయెన్నికలలో వారు గెలుపొందిరి. 1-11-28 తేదీ లగాయతు తర్జి వారు కాన్సిల్ సభ్యులుగా నుండవచ్చును. వారు కాన్సిల్ కడవి ఖాళీచేయుకాలమున తిరిగి చైరమెను యెన్నిక తేదీ నిశ్చయించుటకు వారికి హక్కుయొన్నందున 1-11-28 తేదీ యెన్నికలు జరగవలసివడిగా నోటిసు జారీ చేయించిరి. అట్లు నిశ్చయించుట లాకు విరద్ధముగానన్నదని యెంచి వైకుచేతమేకగా కనిచేయుచున్న శ్రీయంత భూపతి సూర్యకారాయణగారు 10-10-28 తేదీన చైరమెను యెన్నిక జరుగునట్లు ముయ్యెం నోటిసు జారీచేయించిరి. అందుమీదట వైకుచైరమెనుగారు జారీచేయించిన తేదీనాటికి యెన్నికలు జరుగగూడదు. శ్రీయంత సంతా పీరధరయ్య శ్రీకృష్ణగారు సివిల్ కోర్టులో దావావేసి తెంపరికి యింజనీర్ కాపిటెనకా దాఖలుచేయగా విచారణమీద ఆపిటివకా ప్రోసీజరుబడి నది. యింతలో గవర్నమెంటువారు యెన్నికలు ఆపునచేయి విలసివడిగా తెలిగ్రాయించుటల తెలియచున్నది. యెన్ని కలు జరిగినవి. శ్రీయంత భూపతి సూర్య కారాయణ గారు యుదు గారు చైరమెనుగా యెన్ని కావలసిరి. యింతలో 1-11-28 తేదీన ప్రధమములో పాత చైరమెను గారి నోటిసుప్రకారం యెన్నికలు జరుపుటకు కొందరు ప్రయత్న చేయుచున్నటుల తెలిసి అట్టివి జరగవూడ దనియు, ది 1-11-28 తేదీన కాన్సిల్ మీటింగు జరగవలెనా యుండగలందులకు తెంపరికి యింజనీర్ కాపిటెనకతో సహా దావా దాఖలుకావినది. దావా దాఖలుకాగానే తెంపరికి యింజనీరు అర్జీకయినూ, 31-10-28 తేదీన, పుధయకత్తము లవావనమునువిని కొద్దువారు యింజనీరు ఖాయపరచివారు, శాలి మ్యూనిసిపల్ చైరమెను యెన్నికలపందర్బములో తగా యిదాఖలున్న సంగతి తెలిసియుండియు, అవిషయములో యింతవరకు యెట్టిపుత్తకల్యులు జారీచేయవలెనా, పుధయపార్టీ లకు దావావకు అవకాశమిచ్చి, గ్రామములో సంతోధమును కలగచేయుటలో ప్రభుత్వమువారు పుత్తకవారులకాకవచ్చుదు. వెంటనే ప్రభుత్వమువారు తగిన పుత్తకల్యులు జారీచేయించి మ్యూనిసిపలు పరిపాలన సక్రమముగాన, శాంతియుగాను జరు గునటుల యెర్పాటు చేయుదురని పురజనులు కుతూహల వదు చున్నారు.

అంగారాలో చెయబడినది, బలహీనుల పాలిటి శక్తి
 అమాను, కాయ, పాండు, కుక్లవస్థము, పుర
 క, నిష్కర్మమొదలగువాటిని వారించి బల
 కాంతిని గలిగించు ఔషధధర్మము, లి
 0-0. 20 మాత్రల సేనా రు 2-8-0. వి. పి. ఖర్చు
 అందుకొ, ఆయుర్వేదపదనాజం, పేరి దేవీ. నెల్లూరుదెల్లా